

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΛΣΤ'

ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1987

ΑΡΙΘ. 4

— ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ —

«Τὴν ἄχραντον εἰκόνα Σοῦ...». — Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Οἱ Νεομάρτυρες εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀγωγῆς. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Μηνύματα Δεκαπενταγούστου. — Ἰω. Φουντούλη, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικῆς, κανονικῆς καὶ ἄλλες ἀπορίες. — Ἐπίκαιρα. — Ἀλεξ. Μ. Σταυροπούλου, Ἑβδομάδα ἱερατικῶν κλήσεων. — Ἀρχιμ. Τιμοθέου Σακκά, Παράλληλοι καιροὶ καὶ προβληματισμοί. — Ἀρχιμ. Παντ. Καθρεπίδη, «Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον...». — π. Ἀντ. Ἀλεβιζοπούλου, Μισαλλοδοξία τῶν ποιμένων; — π. Κων. Καραϊσαρίδη, Ἡ ἔννοια τῶν ἑορτῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ σημασία τους γιὰ τὴν πνευματικὴ ζωὴ. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Εἰδήσεις ποῦ ἐνδιαφέρουν τοὺς Ἐφημερίους.

Μικρὸ ἀφιέρωμα στὴν
«ΕΒΔΟΜΑΔΑ
ΙΕΡΑΤΙΚΩΝ ΚΛΗΣΕΩΝ»
σ. 72, 73, 74.

● ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθήναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλ.
72.10.734 ● Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης
Μιχαήλ, Ἀριστοτέλους 179,
112 51 Ἀθήναι.

« ΤΗΝ ΑΧΡΑΝΤΟΝ ΕΙΚΟΝΑ ΣΟΥ... »

Τοῦ Κυρίου τὴν μορφήν, ἀπολαβοῦσα ἡ Ἐκκλησία, χαίρει καὶ σκιρτᾷ σὺν τοῖς τέκνοις αὐτῆς, ὡς νίκης βραβεῖα, δεξαμένη παρ' αὐτοῦ, Ὁρθοδοξίας σύμβολα.

(Ἀπὸ τοιχογραφία ἱ. μονῆς ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου Μακρυνοῦ, ἔκδοση Ἀποστολικῆς Διακονίας).

ΟΙ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΕΣ ΕΙΣ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (*)

Τοῦ κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἄν ἡ καθ' ὅλου χριστιανικὴ ἀγωγή πρέπει νὰ προβάλλῃ τὰ πρότυπα καὶ τὰ παραδείγματα ὄλων τῶν ἀγίων τοῦ παρελθόντος, τονίζοντας ὅτι αὐτοὶ δὲν ἦταν ὄντα ὑπεράνθρωπα καὶ ὑπερφυσικά, ἀλλ' ἄνθρωποι ὅπως καὶ ἐμεῖς, πολὺ περισσότερο πρέπει ἢ ἑλληνορθόδοξο ἀγωγή νὰ ἀξιοποιήσῃ τοὺς ὑπογραμμοὺς τῶν Νεομαρτύρων, οἱ ὅποιοι καὶ αὐτοὶ δὲν ἦταν ὑπεράνθρωποι καὶ ὑπερφυσικὲς ὑπάρξεις, ἀλλὰ ἄνθρωποι ὅμοιοι μὲ ἐμᾶς, σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς μας, ποὺ εὐκολώτερα ἤμποροῦν νὰ συγκριθοῦν μὲ ἐμᾶς, ἐφ' ὅσον δὲν ἔζησαν σὲ παλαιότερους αἰῶνες, ἀλλὰ σχετικῶς πρόσφατα στὸν ἴδιο ἑλληνικὸ χῶρο, μέσα στὸν ὅποιο ζοῦμε κι ἐμεῖς, συχνὰ στὴν ἴδια ἐπαρχία καὶ στὴν ἴδια πόλι ἢ κωμόπολι καὶ στὶς ἴδιες γειτονιὲς ἢ στὰ ἴδια χωριά, ὅπου ζοῦν σημερινὰ ἑλληνόπουλα καὶ ὅπου συχνὰ βρίσκονται καὶ τὰ τίμια λείψανά τους. Κατὰ τὸν Ἱεροσολύμων Νεκτάριο, «οὐκ ἔστι πόλις καὶ τόπος, ὅπου τῶν ὀρθοδόξων ἡμῶν οὐ προχέονται ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας τὰ αἵματα». Κάθε γωνιὰ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Στερεᾶς, τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Θεσσαλίας, τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης, τῶν νησιῶν τοῦ Ἰονίου καὶ τοῦ Αἰγαίου, τῆς Κρήτης καὶ τῆς Μ. Ἀσίας ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ πολλοὺς νεομάρτυρες, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι ζοῦσαν σὲ γνωστὲς νεοελληνικὲς βιοτικὲς συνθήκες καὶ ἐπαγγελματικὲς σχέσεις. Ἦταν ἄνθρωποι, ποὺ θυσίασαν διάφορα προνόμια οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ, προσφιλεῖς ἐπιγείους δεσμοὺς, συμβίωσι μὲ ἀγαπημένους ὑπάρξεις (σύζυγο, παιδιὰ, γονεῖς, ἀδελφία), συχνὰ νειᾶτα, πλοῦτο, λαμπρὴ σταδιοδρομία, ἀνώτερη μόρφωσι, ἐπαγγελματικὴ καριέρα, κοσμικὰ ἀξιώματα, δόξες, τιμές, εὐκαιρίες μουσουλμανικῆς τρυφῆς καὶ ἀπολαύσεως.

Τὸ μαρτύριό τους δὲν ἦταν ἀποτέλεσμα νοσηροῦ θρησκευτικοῦ μυστικισμοῦ, ἀποξενωμένου ἀπὸ τὴν ζωὴ καὶ τὴν καθημερινὴ πραγματικότητά· οὔτε ἦταν ἀποτέλεσμα περι-

φρονήσεως τῶν ἀγαθῶν τῆς ζωῆς ἢ στωικῆς καὶ φακιρικῆς τρόπον τινὰ ἀπαθείας μπροστὰ στοὺς φυσικοὺς πόνους καὶ στὶς ὀδύνες ἀπὸ τὴν ἀπάνθρωπη φυλακὴ, τὰ σατανικὰ βασανιστήρια, τὴ φωτιά, ποὺ ἐπὶ ὄρες σιγόκαιε τὶς σάρκες, τὸ κάψιμο μὲ ἀναμμένα κεριὰ, τοὺς ροβδισμοὺς, τὸ ξίφος, τὴν ἀγχόνη, τὶς μάστιγες, τὶς στρεβλώσεις, τὶς πυρπολήσεις κατόπιν ἀλείμματος μὲ θειάφι, τὶς βίαιες ἀποσπάσεις τεμαχίων σαρκὸς ἢ δέρματος ἐκ τοῦ σώματός των, τὸ σύρσιμο στοὺς δρόμους ἀπὸ οὐρὲς ἀτιθάσων ἀλόγων, τοὺς λιθοβολισμοὺς, τὶς μαχαιριές, τοὺς δαρμούς κ.τ.τ. Τέτοια εἶδη μακρόσυρτης θανατώσεως κινένας αὐτοκτονῶν δὲν ἔχει ἐκλέξει ποτέ. Τὸ μαρτύριο καμιά σχέσι δὲν ἔχει πρὸς τὴν αὐτοκτονία.

Ἡ χριστιανικὴ ἀγωγή πρέπει νὰ τονίσῃ ὅτι ἡ σπονδὴ τῆς ζωῆς τους στὸν Ἀρχηγὸ τῶν Μαρτύρων ἦταν ἀποτέλεσμα θερμῆς πίστεως, ἢ ὅποια στὴν ἱεραρχικὴ κλίμακα καὶ διαβάθμισι τῶν ἀγαθῶν θέτει πάνω ἀπὸ κάθε ἐπίγειο ἀγαθὸ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ἀφοσίωσι πρὸς τὸν Χριστό, ἐντάσσει τὶς ἐπίγειες σχέσεις καὶ τοὺς προσφιλεῖς δεσμοὺς μέσα στὶς ὑπερκείμενες ὑπερβατικὲς συναρτήσεις, δημιουργεῖ τὸ μακάριο ἐσχατολογικὸ βίωμα τῆς «ἐλπιζομένης» καὶ «μὴ βλεπομένης» (Ἐβρ. ια', 1) οὐρανοῦ πραγματικότητος, μέσα στὴν ὅποια ἀντηχοῦν οἱ πασχαλινοὶ κώδωνες καὶ λάμπει τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως. Δὲν εἶναι τυχαῖο, ὅτι πολλοὶ νεομάρτυρες παρέδωκαν τὸ πνεῦμα, ψάλλοντες τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη», ἔχοντες τὸ βίωμα τοῦ Ἀπ. Παύλου, ὁ ὅποιος λέγει «Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ» (Φιλιπ. δ', 13) καὶ αἰσθητοποιοῦντες μέσα στὸ μαρτυρικὸ τέλος τους τὶς ἀποδείξεις τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς δυνάμεως (Α' Κορ. β', 4). Τέτοιες ἀποδείξεις ἦταν ἢ λογικὴ περίσκεψις, ἢ ἀποφασιστικότης, ἢ ψυχικὴ ἡρεμία, τὸ θάρρος, ἢ ἀνδρεία, ἢ γενναϊότης, ὁ ἥρωϊσμός, ἢ ψυχικὴ ἀγαλλίασις, ἢ γλυκύτης τῆς ἐκφράσεως, ἢ ἐκδήλωσις τῆς συγγνώμης πρὸς τοὺς δημίους, ἢ προσευ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 51 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 τεύχους.

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Α΄ Η ΜΙΚΡΑ ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ

Γενική θεματολογία. Αί ανάγκαι τῶν πιστῶν

8. ΤΟ ΑΙΤΗΜΑ ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ

Πολλά συμβαίνουν εἰς τὴν ζωὴν μας, τὰ ὅποια μᾶς ἀφαιροῦν ἕνα πολύτιμον ἀγαθόν: τὴν χαρὰν. Διὰ τοῦτο ἢ παρὰκλήσις, ἀφοῦ ὠμίλησε διὰ τὰ λυπηρὰ τοῦ βίου, καὶ ἀφοῦ ἀνέφερε διαφόρους θείας δωρεάς καὶ εὐεργεσίας, τῶν ὁποίων ἔχομεν ἀνάγκην — καὶ τὴν ὑψίστην τούτων, τὴν ψυχικὴν μας σωτηρίαν — ἐκθέτει πρὸς τὴν Παναγίαν, καὶ δι' Αὐτῆς πρὸς τὸν Κύριον, καὶ τοῦτο τὸ αἶτημα:

«Χαράς μου τὴν καρδίαν πλήρωσον, Παρθένε, ἢ τῆς χαρᾶς δεξαμένῃ τὸ πλήρωμα».

Περὶ αὐτοῦ ἄς εἴπωμεν ὀλίγα τινα σήμερον.

1. Κατ' ἐπανάληψιν, καὶ ἀρνητικῶς καὶ θετικῶς, τονίζει τὸν πόθον τῆς χαρᾶς ὁ ἱερός ὑμνογράφος. Ἄρ-

χὴ ὑπὲρ τῶν δικτῶν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴ σωτηρία τους.

Οἱ καλλίνικοι Νεομάρτυρες ἀπεδείκνυαν μὲ τὸν ἡρωϊσμό τους τὴ θεία δύναμι τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅπως δὲ ἐλέχθη καὶ σημειώνεται ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο Ἀρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο Παπαδόπουλο, «κατὰ ἀλήθειαν τοῦτο εἶναι θαῦμα παρόμοιον ὡσάν νὰ βλέπη τις μέσα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ χειμῶνος ἔαρινά ἄνθη καὶ τριαντάφυλλα· μέσα εἰς τὴν βαθυτάτην νύκτα ἡμέραν καὶ ἥλιον, μέσα εἰς τὸ ψηλαφητὸν σκότος φῶτα λαμπρότατα· ἐν τῷ καιρῷ τῆς αἰχμαλωσίας νὰ βλέπη ἐλευθερίαν καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς τωρινῆς ἀσθενείας ὑπερφυσικὴν δύναμιν».

Εἶναι αὐτονόητο, ὅτι ἡ χρησιμοποίησις τῶν προτύπων καὶ παραδειγμάτων τῶν Νεομαρτύρων στὴν Χριστιανικὴ Ἀγωγή θὰ ἔχη ὡς κύριο στόχο τὴ μεταφορὰ στὴ σημερινὴ βίβσφαιρα καὶ κοινωνικὴ πραγματικότητα τοῦ πνεύματος τῆς ὁμολογίας τοῦ Χριστοῦ καὶ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

νητικῶς, ἐκτεθεὶ μαζὶ μὲ τὸν πιστὸν τὴν Παναγίαν, φάλλων

«τῆς ἀθυμίας τὴν ζάλην διασκέδασαι μου».

Παρακαλεῖ δηλ. νὰ ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ κάθε τι ποῦ φέρει ἀθυμίαν καὶ κάμνει τὸν ἄνθρωπον δύσθυμον, στενοχωρημένον. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἔντονος θλίψις, ἢ μέχρι δακρύων, εἶναι τὸ ἀντικρυς ἀντίθετον πρὸς τὴν χαρὰν, διὰ τοῦτο δεόμεθα περαιτέρω καὶ παρακαλοῦμεν τὴν Παναγίαν:

«Ροήν μου τῶν δακρύων μὴ ἀποποιήσης, ἢ τὸν παντὸς ἐκ προσώπου πᾶν δάκρυον ἀφηρηκότα».

Σὺ δηλ. ἢ Ὅποια ἐγέννησες τὸν ἀρχηγὸν τῆς χαρᾶς, τὸν ἀφαιροῦντα πᾶν δάκρυον ἀπὸ τὰ θλιμμένα

τῆς ὑποταγῆς τοῦ «χείρονος» στὸ «κρεῖττον» καὶ τοῦ «ἥσσονος» στὸ «μειζον», ἔστω καὶ ἐὰν αὐτὸ σημαίνει αἱματηρὴ θυσία, ἔστω καὶ ἐὰν παρὰστῇ ἀνάγκη νὰ θυσιάσῃ κανεὶς καὶ τὴν ζωὴν του γιὰ νὰ μὴ προδώσῃ τὴν πίστιν του στὸν Χριστὸ καὶ στὶς χριστιανικὰς ἀρχάς. Στὶς τάξεις τῶν νέων πρέπει νὰ καλλιεργηθῇ τὸ ἡρωϊκὸ φρόνημα τῶν Νεομαρτύρων καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἀντιστάσεως στὶς δυνάμεις τοῦ σκότους. Ὁ σπόρος τῆς σχετικῆς διδασχῆς ποτὲ δὲν νεκρώνεται. Ἐὰν ὄχι ἐν ἐνεργείᾳ, ὅμως δυνάμει μένει στὸ βάθος τῆς ψυχῆς καὶ μπορεῖ κάποτε σὲ κατάλληλες συνθῆκες νὰ καρποφορήσῃ. Ἀπόδειξις εἶναι ἐκεῖνοι, ποῦ ἀνεδείχθησαν νεομάρτυρες, ἐνῶ προηγουμένως εἶχαν ἐξιλαμισθῇ. Ἦλθε ὥρα, ποῦ μέσα τους ζωντάνεψαν τὰ παιδικὰ χριστιανικά τους βιώματα καὶ ἐπανῆλθαν στὴν χριστιανικὴ πίστιν καὶ μάλιστα στὸ μαρτύριο.

(Συνεχίζεται)

πρόσωπα τῶν ἀνθρώπων, διὰ τῆς ἀγαθότητος καὶ τῆς εὐσπλαγγίας Του καὶ τῆς εὐεργετικῆς προστασίας Του, μὴ παρίδῃς τὰ δάκρυά μας καὶ τὸν πόνον μας καὶ βοηθήσέ μας νὰ φθάσωμεν εἰς ἀναψυχὴν, νὰ εὐρωμεν πάλιν τὴν χαρὰν εἰς τὴν ζωὴν μας.

Ἄλλὰ καὶ θετικῶς προσθέτει ἡ παράκλησις:

«Ἐμπλήσων, Ἀγνή, εὐφροσύνης τὴν καρδίαν μου, τὴν σὴν ἀκήρατον διδοῦσα χαρὰν, τῆς εὐφροσύνης ἡ γεννήσασα τὸν Ἀΐτιον».

Δι' ὧν αὐτῶν ἀποδεικνύεται, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὅτι τὸ στοιχεῖον τῆς χαρᾶς ἀναγνωρίζεται ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν μας θρησκείαν ὡς πολὺτιμον καὶ ἀπαραίτητον εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Κατηγόρησαν πολλοὶ τὸν Χριστιανισμόν ὅτι θέλει δῆθεν τὸν ἄνθρωπον σκυθρωπὸν καὶ κατηφῆ. Ἄλλ' αὐτὸς εἶναι ὁ παρεξηγημένος Χριστιανισμός. Τὸ γνήσιον χριστιανικὸν πνεῦμα εἶναι χαρωπὸν. «Ἐὐαγγελίξομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ». Μὲ αὐτὸν τὸν χαροῦμενον τόνον ἀνιγγαίεν ὁ ἄγγελος τῶν γεννησίων τοῦ Χριστοῦ. Θρησκεία χαρᾶς λοιπὸν. Πῶς ὄχι; «Ἔνα ἔχω σὶ τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς» δὲν εἶπεν ὁ Κύριος, ζητῶν ἀπὸ τὸν οὐράνιον Πατέρα Του νὰ δίδῃ πλήρη καὶ τελείαν χαρὰν εἰς τοὺς μαθητάς Του; Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἔχει σκοπὸν νὰ κάμῃ χαροῦμενη τὴν ζωὴν μας. Ἄλλοίμονον ἐὰν σκοπὸς τῆς ἦτο νὰ δίδῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον ὡς παντοτεινὸν σύντροφον τὴν λύπην καὶ νὰ τοῦ ἀρνήται τὴν χαρὰν.

2. Ἡ παρεξήγησις ὀφείλεται εἰς τὴν ἐξῆς αἰτία. Ὁ κόσμος πολλάκις —συνθέστατα— συγχέει καὶ ἀναμειγνύει τὴν χαρὰν πρὸς τὴν ἁμαρτίαν. Θεωρεῖ ὅτι ἡ ἁμαρτία εἶναι ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς. Καὶ ἐπιζητεῖ νὰ εὕρῃ τὴν χαρὰν εἰς ἁμαρτωλὰ μέσα καὶ τρόπους. Ἀντιθέτως, ὁ Χριστὸς καὶ ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία χαρακτηρίζει τὴν ἁμαρτίαν ὡς αἰτίαν ὧν τῶν κακῶν καὶ ὡς φυγαδεύουσαν, ἐπαμένως, τὴν χαρὰν. «Τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος». Διὰ τοῦτο κηρύσσει ἀποφυγὴν τῆς ἁμαρτίας.

Καὶ ὅσοι ἐταῦτιον τὴν χαρὰν πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, φαντάζονται ὅτι ὁ Χριστὸς κηρύσσεται ἐναντίον τῆς χαρᾶς.

Ἐδῶ ἐγκρατεῖται ἡ παρεξήγησις καὶ ἡ πλάνη.

Ἡ παράκλησις πάντως, συνεπῆς πρὸς τὴν χριστιανικὴν γραμμὴν, συνδέει τὴν ἁμαρτίαν πρὸς τὴν λύπην (ὡς αἰτίαν μάλιστα τῆς λύπης καὶ οὐδέποτε τῆς χαρᾶς).

«Ἰκετεύω, Παρθένε, τὸν ψυχικὸν τάραχον καὶ τῆς ἀθυμίας τὴν ζάλην διασκεδάσαι μου».

Δηλ. τὴν ἀθυμίαν καὶ τὴν ζάλην καὶ τὴν ἔλλειψιν τῆς χαρᾶς προκαλεῖ ὁ ψυχικὸς τάραχος, ἔνεκα τῶν παθῶν καὶ τῆς ἁμαρτίας. Ἡ ἐξασφάλισις δὲ τῆς χαρᾶς προϋποθέτει τὴν ἐξαφάνισιν τῆς ἁμαρτίας, προσθέτει ἡ παράκλησις, τονίζουσα ρητῶς ὅτι ἡ ἁμαρτία εἶναι αἰτία καὶ πρόξενος λύπης.

«Χαρᾶς μου τὴν καρδίαν πλήρωσον, Παρθένε... τῆς ἁμαρτίας τὴν λύπην ἐξαφανίσασα».

Χαρᾶς καὶ ἁμαρτίας ἀδύνατος ἡ συνύπαρξις.

Ἐπομένως, ὅπου προσφέρεται χαρὰ καὶ ψυχαγωγία κατὰ τρόπον ἄψογον καὶ ἀνεπίληπτον, ὁ χριστιανὸς ἔχει ἐκεῖ θέσιν. Ὅπου δὲ κιδηλεύεται ἡ χαρὰ καὶ νοθεύεται δι' ἁμαρτωλῶν μέσων, οὐδεμίαν ἐπιτρέπεται νὰ ἔχῃ συμμετοχὴν ὁ ἀληθὴς πιστός. Θέλουμεν τὸ ἄρωμα καὶ τὴν εὐωδίαν τοῦ ρόδου, χωρὶς νὰ μᾶς πληγῶνουν τὰ ἀγκάθια του.

3. Ὑπάρχει θεδαλίως καὶ στέρησις χαρᾶς, ὄχι ἔνεκα ἁμαρτιῶν, ἀλλ' ἐξ ἀναποφεύκτων εἰς τὸν ἄνθρωπον θλίψεων. Καὶ διὰ τὰς περιπτώσεις αὐτάς προνοεῖ ἡ παράκλησις καὶ ἐπικαλεῖται τὴν Παναγίαν, ἵνα γίνῃ «Πάντων θλιθομένων ἡ χαρὰ».

Πράγματι δὲ οὐδεμίαν θετικωτέρα παρηγορία εἰς τὰς θλίψεις ὑπάρχει ἀπὸ τὴν καταφυγὴν εἰς τὸν θεῖον Παράγοντα καὶ εἰς τὴν ἐξ ὕψους παρηγορίαν.

Πολὸς κόσμος νομίζει ὅτι θὰ παρηγορηθῆ, ἐὰν «τὸ ρίξῃ ἔξω» καὶ ἐκτραπή... διὰ νὰ «ἐξεχάσῃ».

Ἀλλὰ πρόκειται περὶ ματαιὰς αὐταπάτης.

Μόνον ἡ πρὸς τὸν Θεὸν καταφυγὴ παρέχει θετικὴν ἀνακούφισιν καὶ παρηγορίαν.

* * *

Ἐἴθε ἡ κατανόησις τῶν ἀληθειῶν αὐτῶν νὰ γίνῃ αἰτία πραγματικῆς χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης δι' ὅλους ἡμᾶς.

9. ΓΥΠΕΡ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Ἡ παράκλησις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι μονόλογος. Μονολογεῖ ὁ χριστιανὸς καὶ ἐξιστορεῖ τοὺς πειρασμούς του, τὰς θλίψεις του, τὰς ἀνάγκας του καὶ τὰ αἰτήματά του, εὐχόμενος νὰ εὕρῃ βοηθὸν τὸν Παναγίαν καὶ σωτῆρα καὶ ρύστην τὸν Χριστόν. Εἰς τὸν μονόλογον αὐτὸν συνήθως χρησιμοποιεῖται ὁ ἐνικὸς ἀριθμὸς, ὡς ἐὰν κάποιος χριστιανὸς προσεύχεται ἀτομικῶς καὶ παρακαλεῖ διὰ τὰ ἰδικά του ζητήματα. Π.χ.

«Πολλοῖς συνεχόμενος πειρασμοῖς, πρὸς Σὲ καταφεύγω...».

«Παθῶν μετὰράττουσι προσβολοί...».

«Χαρᾶς μου τὴν καρδίαν πλήρωσον, Παρθένε...».

«Ροήν μου τῶν δακρύων μὴ ἀποποιήσῃς...» κ.ο.κ.

Ἴδου ὅμως ὅτι εἰς ὠρισμένας στιγμὰς χρησιμοποιεῖται καὶ ὁ πληθυντικὸς, διὰ νὰ διατυπωθῇ παράκλησις καὶ διὰ τὸ σύνολον τῶν χριστιανῶν.

«Ὡς τεῖχος καταφυγῆς κεκτῆμεθα...».

«Τῆς εὐεργεσίας τὸν πλοῦτον πασιν ἀνάβλυσον...» κλπ..

Ἐκ τῶν συλλογικῶν, οὕτως εἶπεν, αἰτημάτων τῆς

παρακλήσεως είναι και τινα αναφερόμενα υπέρ του λαού και του Έθνους. Περὶ αὐτῶν σήμερον ὁ λόγος.

* * *

1. Εἰς τὸ προεισαγωγικὸν τμήμα τῆς παρακλήσεως ἀκούομεν, μεταξύ ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«εἰ μὴ γὰρ Σὺ προστασοπρεσβεύουσα,

τίς ἡμᾶς ἐρρύσατο ἐκ τοσοῦτων κινδύνων;

τίς δὲ διεφύλαξεν ἕως νῦν ἐλευθέρους;

Ἐδῶ ὁ λόγος εἶναι περὶ τῆς προστασίας ὑπὸ τῆς Παναγίας ὁλοκλήρου λαοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον κυρίως ἐχάρισε, διὰ τῆς ὑπερμάχου βοηθείας καὶ τῆς κραταιᾶς Αὐτῆς σκέπης, τὸ πολύτιμον ἀγαθὸν τῆς ἐλευθερίας.

Ὁμολογουμένως ἡ ἐλευθερία εἶναι θεῖον δῶρον. Ἐλεύθερον ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον ὁ Θεός. Καὶ ὅταν ἡ ἀνθρωπίνη κακία καὶ ἡ κατακτητικὴ μαγία διαφόρων ἰσχυρῶν ἐπιδουλεύεται καὶ ἀπειλῇ ἢ καὶ ἀφαιρῇ τὴν ἐλευθερίαν ἐνὸς λαοῦ (κυρίως δὲ πρόκειται περὶ τοῦ ἰδικοῦ μας ἔθνους, κατὰ πρῶτιστον λόγον), ἡ Παναγία προσφέρεται ὡς σύμμαχος τῶν ἀδικουμένων καὶ γίνεται «Ἐλευθερώτρια».

Πάντως δὲν εἶναι τυχαῖον ὅτι ἡ Ἱστορία τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἔθνους ἡμῶν συνδέεται μὲ τὴν Παναγίαν ὡς Ὑπέρμαχον Στρατηγὸν (Πρβλ. Ἀκάθιστον Ὑμνον, 25ην Μαρτίου, 28ην Ὀκτωβρίου...).

2. Ἄλλ' ἡ ἐλευθερία ἔχει διπλὴν ἔννοιαν. Εἶναι α) ἠθικὴ ἐλευθερία καὶ β) πολιτικὴ ἐλευθερία. Ἡθικὴ ἐλευθερία σημαίνει νὰ μὴ εἶναι ὑπόδουλος ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ἁμαρτίαν («πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δούλος ἐστὶ τῆς ἁμαρτίας»). Πολιτικὴ δὲ ἐλευθερία σημαίνει νὰ μὴ εἶναι ὑπόδουλος ἕνας λαὸς εἰς ἄλλον καὶ —ἐσωτερικῶς— νὰ μὴ καταδυναστεύονται τὰ ἐπὶ μέρους ἄτομα ὑπὸ τῶν κρατούντων καὶ τῶν ἰσχυρῶν.

Ὅταν δὲ ἡ παράκλησις ἰκετεύη «τῆς ἐχθρῶν κακοουργίας μερύσασθα» (ἐνταῦθα ὁ ἐνικὸς ἐξ ὀνόματος τοῦ συνόλου), ἀναφέρεται καὶ εἰς τὰς δύο ὀψεις τῆς ἐλευθερίας. Ἀφ' ἐνὸς νὰ μὴ εἴμεθα παραδεδωμένοι εἰς τὴν κακοουργίαν καὶ τὴν καταδυναστευσιν ἐξωτερικῶν ἐπιδρομέων ἢ ἐσωτερικῶν κακοποιῶν στοιχείων καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ μὴ εἴμεθα δούλοι τῶν παθῶν μας, διότι τότε δὲν θὰ εἴμεθα ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας.

Ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία κατοχυρώνει ὅλα τὰ νόμιμα δικαιώματα τῶν ἀτόμων καὶ τῶν λαῶν. (Ὁ Θεὸς «ἐποίησεν ἐξ ἐνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ὁρίσας... καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν» Πρᾶξ. ιζ' 26). Εἶναι εἰς τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ ἡ ἔθνικὴ διαφοροποίησις τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰ ἔθνικα δίκαια αὐτῶν ἀνεγνωρισμένα ἐκ θεοῦ δικαίου. Τὸ προβάδισμα ὅμως δίδεται εἰς τὴν πνευματικὴν ἐλευθερίαν. «Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡ Χριστὸς ὑμᾶς ἠλευθέρωσε στήκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐλευθεσθε».

Εἶναι δὲ κίβδηλος μορφή ἐλευθερίας, ὅταν χρησι-

μοποιῆται αὕτη ὡς «ἐπικάλυμμα τῆς κακίας» καὶ κατάργησις παντὸς ἠθικοῦ φραγμοῦ («ἐλεύθερη ζωὴ»), ἢ ὡς συμβαίνει εἰς τοὺς ἀξιούοντας νὰ εἶναι ἐλεύθερον τὸ κακὸν καὶ οἱ κακοί. Αὐτὸ εἶναι ἀσυδοσία ἀπαράδεκτος.

3. Παρεκτὸς τῆς ἐλευθερίας, καὶ διὰ τὴν προστασίαν καὶ διασφάλισιν ὄλων τῶν ἀγαθῶν (τῆς ζωῆς, τῆς τιμῆς, τῶν βιωτικῶν ἀγαθῶν) δεῖται ἡ παράκλησις, ὅταν λέγῃ «σὺ ζεπόλιγκαι λαόν».

Ὅταν κινδυνεύῃ μία πόλις, μία χώρα, ἕνας λαός, εἶναι ἱερὸν χρέος ἡ προστασία τῶν ἀδυνάτων (γυναῖκες, παιδιὰ, γέροντες) καὶ τῶν ἱερῶν καὶ ὁσίων. Καὶ εὐλόγως γίνεται ἐπίκλησις πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν Παναγίαν ἐκ μέρους τῶν ἀμυνομένων καὶ προμαχούτων.

Ὅσον οἱ ἐπιτιθέμενοι στεροῦνται παντὸς ἠθικοῦ ἐρείσματος καὶ αἱ κατακτητικαὶ καὶ ἡμπεριαλιστικαὶ τάσεις εἶναι κατακριτέαι, τόσον οἱ ἀμυνομένοι εἶναι σεβαστοὶ καὶ συμπαθεῖς. Καὶ εἰσκαλοῦται παρὰ Θεοῦ ἡ φωνὴ τῆς δεήσεως αὐτῶν. Ἰδίως μάλιστα, ὅταν ἡ κραυγὴ τῶν δεομένων εἶναι κραυγὴ ἐν «φωναῖς ὁσiais», δηλ. ὅταν συνοδεύεται ἀπὸ ἀρετὴν ἢ μετάνοιαν.

* * *

Ἀγαπητοί,

Ἐνας διάλογος τοῦ Ἀβραάμ μετὰ τοῦ Θεοῦ, πρὸ τῆς καταστροφῆς τῶν Σοδόμων καὶ τῆς Γομόρας (Γεν. ιη' 23-33) κατέληξεν εἰς τὸ ὅτι ἡ ὑπαρξίς, μικρᾶς ἔστω, μερίδος εὐσεβῶν καὶ δικαίων ἀνθρώπων ἐλκύνει πολλὴν εὐλογίαν καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

Συμπέρασμα. Ὅλοι εὐθνήμεθα διὰ τὰ συμβαίνοντα εἰς τὸ κοινωνικὸν σύνολον. Καὶ ὄλγιοι — ἐκλεκτοὶ εἶναι δυνατὸν νὰ γίνουν συντελεσταὶ γενικωτέρας θείας εὐλογίας.

Ἡμεῖς εἴμεθα τοιαῦτα ὑγιεῖς μονάδες...; «Μικρὰ ζύμη», «μικρὸν ποίμνιον, ᾧ ὁ Πατὴρ διέθετο δοῦναι» τὴν εὐλογίαν καὶ τὰς θείας δωρεάς Του εἰς ὅλην τὴν περιβάλλουσαν αὐτὸ κοινωνίαν;...

«ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ»

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία μὲ τὸ εἰδικὸ ἱεραποστολικὸ περιοδικὸ «Πάντα τὰ Ἔθνη»

* πληροφορεῖ ὑπεύθυνα γιὰ τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο πού ἀσκεῖ σήμερα ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία,

* περιγράφει τὸ περιβάλλον μέσα στὸ ὁποῖο ἀσκεῖται ἡ ἱεραποστολή.

Ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἐγγραφοῦν συνδρομητὲς μποροῦν νὰ στείλουν τὴν ἐτήσια συνδρομὴ τους (300 δρχ.) στὴ διεύθυνση:

Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος — «Πάντα τὰ Ἔθνη», Ἴω. Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα. Τηλ. 7212.112.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Του κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ
Καθηγητού Παν/μίου Θεσσαλονίκης

451. Ἐὰν κατὰ τὴν τέλεσι τῆς θείας λειτουργίας δὲν προσέλθῃ κανεὶς εἰς τὴν κοινωνίαν, τότε ἡ θεία λειτουργία εἶναι πλήρης; (Ἐρώτησις Αἰδεσ. Δ. Π.).

Ὅπως διατυπώνεται ἡ ἐρώτησις, ἡ ἀπάντησις δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι παρὰ ἀρνητική. Ἡ θεία λειτουργία καθ' ἑαυτήν, ὡς τέλεισι δηλαδὴ τοῦ μυστηρίου τῆς θείας εὐχαριστίας, δὲν εἶναι νοητὸ παρὰ νὰ εἶναι πλήρης καὶ τελεία, ἔστω καὶ ἂν δὲν κοινωνήσῃ κανένας χριστιανός. Ἡ ἐγκυρότητα ἢ ἡ πληρότητά της δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξαρτηθῇ ἀπὸ τὸ ποσοστὸ τῆς συμμετοχῆς τοῦ λαοῦ στὰ μυστήρια. Ἐξ ἄλλου ὑπῆρξαν ἀναμφιβόλως κατὰ τὸ παρελθὸν περιπτώσεις, καὶ δὲν εἶναι σπάνιες καὶ σήμερα, τελέσεώς της χωρὶς νὰ κοινωνήσῃ καὶ ἕνας ἀκόμη πιστός. Ὑπάρχει βέβαια ἡ δέσμευσις ὡς πρὸς τὴν παρουσία μικρῆς ἔστω ἀντιπροσωπευτικῆς κοινότητος, ἀκόμη ἔστω καὶ ἐνός, ἐκτός ἀπὸ τὸν ἱερούργουντα ἱερέα, προσώπου — ἀδιάφορο ἂν κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ. Ὑποτίθεται ὅτι κάποιος θὰ κοινωνήσῃ. Ἄλλ' ἂν τυχὸν δὲν κοινωνήσῃ, ἡ λειτουργία, οὕτως ἢ ἄλλως, παραμένει πλήρης καὶ τελεία. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἕνα σκέλος καὶ πρὸς αὐτὸ μποροῦμε νὰ εἰμαστέ κατηγορηματικοί.

Ὡς πρὸς τὸ ἄλλο σκέλος, τὸν λειτουργούμενο πιστὸ ἢ τοὺς πιστούς, πού δὲν προσέρχονται στὴ θεία κοινωνία, ἡ θεία λειτουργία, ὡς πρὸς αὐτούς, δὲν εἶναι τελεία, ἐφ' ὅσον ἡ συμμετοχή τους δὲν εἶναι ἡ πλήρης καὶ ἡ δεοντολογικὰ ὀρθή. Βέβαια ὁ ἐκκλησιασζόμενος πιστός μερικῶς ἀγιάζεται μὲ τὴν εἰσοδο καὶ παραμονή του στὸ ναὸ τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τῆς συμμετοχῆς του στὴν ἱερὴ σύναξη, στὴν ψαλμωδία καὶ στὴν προσευχή, ἀπὸ τὴν ἀκρόασι τῶν ἱερῶν ἀναγνωσμάτων καὶ τοῦ κηρύγματος, ἀπὸ τὴν προσκύνησι τῶν εἰκόνων καὶ τὴν παρακολούθησι τῶν ἱερῶν τελετῶν, ἀπὸ τὸ θυμίαμα, ἀπὸ τῆς μνημόνευσι στὰ δίπτυχα καὶ πρὸ παντὸς ἀπὸ τὴν παρουσία τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τὴν ἀνάμνησι τοῦ Κυρίου καὶ τῆς θεᾶς καὶ προσκύνησι τῶν ἱερῶν μυστηρίων, τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου. Πλήρης ὅμως καὶ τελεία συμμετοχή δὲν ἐννοεῖται παρὰ μόνον μὲ τὴν κοινωνία τῶν μυστηρίων. Γι' αὐτὸ ἐξ ἄλλου καὶ γίνεται ἡ θεία λειτουργία καὶ

αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς της καὶ τὸ οὐσιῶδες περιεχόμενον καὶ τέλος της. Ἡ τέλεισι δηλαδὴ τοῦ μυστηρίου τοῦ μυστικοῦ δείπνου, γιὰ νὰ δειπνήσῃ καὶ νὰ μετάρχῃ οἱ πιστοὶ τῆς ψυχοτρόφου τραπέζης τοῦ Κυρίου καὶ νὰ ἀγιασθῶν καὶ ἐνωθῶν σὲ σάρκα μία καὶ ἕνα πνεῦμα μὲ τὸ Χριστό. Ἡ σύναξις, ἡ διδοχὴ καὶ ἡ προσευχὴ εἶναι σημαντικά, ἀλλ' ὄχι τὰ κύρια στοιχεῖα τῆς λειτουργικῆς συνάξεως τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ πληθύνσις βέβαια τῶν κατ' ὄνομα χριστιανῶν καὶ ἡ μείωσις τοῦ θάθους, ἡ ραθυμία καὶ ἡ κακή συνήθεια, μᾶς ἐξοικείωσαν μὲ τὸ φαινόμενο νὰ μὴ προσέρχονται στὴ θεία κοινωνία καὶ ἐκείνοι πού δὲν ἔχουν κωλύματα καὶ παιδαγωγικὴ ἀπαγόρευσι τοῦ πνευματικοῦ, καὶ νὰ θεωρεῖται κανόνας τὸ νὰ ἐκκλησιαζέται κανεὶς καὶ νὰ μὴν κοινωνῇ καὶ ἐξαίρεσι τὸ νὰ προσέρχεται στὴ θεία μετάληψι. Τὸ νὰ μεταβάλλεται δηλαδὴ ἡ τέλεσι τοῦ μυστηρίου τῆς θείας εὐχαριστίας καὶ ἡ συμμετοχὴ μας σ' αὐτὸ σ' ἕνα ἀνώδυνο καὶ πολὺ λίγο ὠφέλιμο «ἐκκλησιασμό». Παρὰ ταῦτα ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔπαυσε τακτικώτατα — καθημερινά — νὰ τελῇ τὴ θεία λειτουργία ὡς πρόσκλησι, παρακίνησι καὶ ὑπόμνησι τῆς ἀνάγκης τῆς συμμετοχῆς μας στὸ μυστήριον τῆς ζωῆς καὶ νὰ προτρέπη μὲ τὸ λόγο καὶ μὲ τὴν πράξι τὴν ἐπιναφορὰ μας στὸ σωστό. Καὶ ἡ πιὸ χαρακτηριστικὴ ἐνέργειά της εἶναι, ὅτι, παρὰ τὴν ἐν τῷ μεταξύ ἀλλαγὴ τῶν ἀρχαίων καλῶν ἔθδων, ἐξακολούθησε νὰ τελῇ τὴν Προηγιασμένη κατὰ τὴν Μεγάλῃ Τεσσαρακοστή, στίς ἡμέρας πού δὲν ἐπιτρέπεται ἡ τέλεισι τῆς θείας λειτουργίας, καὶ νὰ ὑπενθυμίζῃ μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ὅτι ἰσχύει ὡς ἰδεῶδες, πρὸς τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ κατατείνουμε, ἡ κοινωνία ὄχι μόνον κατὰ τὰ Σάββατα καὶ τὶς Κυριακές, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὶς ἐνδιάμεσες ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος, τὴν Τετάρτη καὶ τὴν Παρασκευή, ὅπως στὴν ἐποχὴ τῶν ἁγίων Πατέρων (Μεγάλοῦ Βασιλείου, Ἐπιστολὴ 93, Πρὸς Καισαρίαν πατρικίαν).

Μ' αὐτὴ τὴν ἔννοια, ὑποκειμενικὰ ὡς πρὸς τὸν μὴ μετέχοντα στὴν κοινωνία πιστό, ἡ θεία λειτουργία, ἡ συμμετοχὴ μᾶλλον αὐτοῦ στὴ θεία λειτουργία, δὲν εἶναι πλήρης.

Ἀ λ λ η λ ο γ ρ α φ ί α :

Αἰδεσ. Χ. Ν. Γιὰ τὴν ἔννοια τῆς φράσεως «Μὴ εἰδᾶ τὰς ἐμὰς ἀμαρτίας...» τῆς λειτουργίας τοῦ Μ. Βασιλείου γράψαμε στὴν ὑπ' ἀριθμ. 411 ἀπάντησι. Ἐκεῖ παραθέτομε καὶ τὴ σχετικὴ ἔρμηνεία τοῦ Νικολάου Καθάσιλα, πού λύνει ὀρθὰ τὸ πρόβλημα πού ἀνακύπτει ἀπὸ τὴ δύσκολη αὐτὴ ἐπίμαχη φράσι.

Γιὰ ὅ,τι ἀφορᾶ στὸν «ΕΦΗΜΕΡΙΟ» πρέπει νὰ ἀπευθύνεσθε στὴ Διεύθυνση τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», δόδος Ἰωάννου Γεωργαδίου 14, 115 21 Ἀθήνα — Τηλ. 72.18.308.

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Ὁ συντομότερος δρόμος
πρὸς τὸν Θεό.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ 15νήμερο τοῦ Μαριίου δεσπόζει ἡ ἑσπρτὴ τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀβίαστα θὰ χαρακτηρί-
ζαμε τὴν Ὁρθοδοξία — μὴ εἶναι γενικά παραδεκτὸ —
ραχοκοκκαλιὰ τοῦ Ἔθνους. Καὶ μήπως δὲν εἶναι;
Ἡ Ρωμησοῦνη, στηριγμένη στὴ δύναμή της, ἐπιβίω-
σε στὴ διαδρομὴ τῶν αἰώνων, καὶ βγήκε ἀλώδρητη
ἀπὸ τὶς πολυδαίδαλες σήραγγες τῆς Ἱστορίας.

Στὸ τεῦχος αὐτὸ ἡ σιγή μας ἐδράζεται ἀποκλει-
στικά καὶ ἐξαντλεῖται στὴ σεβάσμια καὶ πότνια Μη-
τέρα, τὴν Ὁρθοδοξία. Εἶναι μιὰ δύναμη ἢ μᾶλλον
ἢ συνισταμένη τῶν δυνάμεων ὁ συντομότερος δρόμος
πρὸς τὸ Θεό! Εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῆς θυσίας, ἡ μαρ-
τυρικὴ, κατάρροη ὅμοια ἀπὸ θριάμβους.

Ποιά γλώσσα θὰ κατορθώσει νὰ τονήσει ἐπ᾿αὐτὸ
τῆς Ὁρθοδοξίας ἐγκώμιο καὶ νὰ συνθέσει μεγαλειώ-
δη ὠδή; Θὰ χρειάζοταν ἀσφαλῶς «κάλαμος γραμμα-
τέως δεξυγράφου» γιὰ νὰ ἐξάρει τὸ «ἀμήχανον κάλ-
λος» της. Θ' ἀρκεστοῦμε σήμερα σιὸ νὰ ὑποκλιθοῦ-
με σιὸ ἀσύλληπτο μεγαλεῖο της. Τὸ ρυθμὸ τῆς αἰω-
νιότητος ζητοῦμε νὰ συλλάβουμε πλησιάζοντάς τη.
Σιὸς κόλπους της, συμπικνωμένα διώματα γενεῶν
μας μυσταγωγούν σιὸ ἀληθινὸ νόημα τῆς ζωῆς. Ἐ-
χομε μπροστὰ μας μιὰ νέα διάσταση, τὴ δ ι ἄ σ τ ι α -
σ η τ ο ὕ β ἄ θ ο υ ς, ἴσσο ἀπαραίτητη γιὰ τὴν
ἀδαθὴ καὶ ἀνήσυχη ἐποχὴ μας...

Διαρκὲς παρόν.

ΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι ἀνεξάν-
τλητοι. Ἡ λειτουργικὴ τῆς ζωῆ λ.χ., ἡ πλοῦσια καὶ
παλωδης, ἡ θεία λατρεία, εἶναι ἡ ἀναπνοὴ τῆς Ἐκ-
κλησίας μας. Ψάγματα καὶ ἀναγνώσματα, τελοῦμενα
καὶ συμβολιζόμενα, εἰκόνες καὶ ἄμφια, λιθωνιὸς καὶ
σκευὴ ἱερά, ρυθμὸς καὶ ἄρμονία καὶ πάν' ἀπ' ὅλα ἡ
ἀναίμακτη Προσφορὰ τοῦ Ἁγίου τοῦ ἐσφαγμένου
ἀπὸ καταβολῆς κόσμου» — ὅλ' αὐτὰ μέσα σιὸν ὑποβλη-
τικὸ χῶρο τῶν βυζαντινῶν ραῶν, πὸν ἀποτελοῦν ἀρι-
στοτεργήματα ἀρχιτεκτονικῆς, ὅπου μέσα σ' ἕνα «φῶς
ἱερὸν» ἀναπέμπονται ὕμνοι ἄφραστον κάλλους μὲ
θανμάσια μουσικὴ ἐπένδυση — δίνουν ἀνάγλυφο τὸν
κόσμο τῆς λατρείας μας μὲ τὴν περίσσεια γοητεία,
πὸν διδάσκει, καταρτίζει καὶ οἰκοδομεῖ.

Στὴν ὀρθόδοξη λατρεία καταλύεται ὁ χρόνος καὶ
ἡ αἰωνιότητα θιώνεται σὰν ἕνα διαρκὲς παρόν.

Δόγμα καὶ ἦθος.

ΤΟ ΤΙΜΗΜΑ τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι βαρὸν σὲ
αἷμα καὶ δάκρυ. Τὴν ἱερὴ Πινακοθήκη τῆς μαρτυ-
ρικῆς Ἐκκλησίας μας κοσμοῦν μορφὲς σεμνῶν καὶ

ἥρωικῶν ἀγωνιστῶν τῆς Ὁρθοδοξίας, πορφυρὲς
ἀπ' τὶς ρανίδες τῶν μαρτυρικῶν αἱμάτων. Ἀλλὰ καὶ
ὅσοι ἀπ' τοὺς Πατέρες δὲν ἔχρσαν τὸ αἷμα τοὺς ἀε-
μαρτύρησαν τῇ ἀληθείᾳ κυρίως μὲ τὴν ἁγία ζωὴ
τοὺς. Ἐγιναν μύσιες τῆς ὀρθόδοξης πραγματικότη-
τας.

Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἐναρμόνιση δόγματος καὶ
ἦθους. Ἡ Ὁρθόδοξη Θεολογία εἶναι Θεολογία πνευ-
ματικῆς πείρας καὶ ἀγιότητος. Εἶναι (σὶὸ Σύμβολον
τῆς Πίστεως ἐνσαρκούμενον εἰς τὴν καθημερινὴν
ζωὴν).

«Ὅτκ ἀρνησομεθά σε...».

ὍΣΟΙ ΠΙΣΤΟΙ, Ὁρθόδοξοι ἀδελφοί! Ὅσοι
«νοιθάνετε σιὰ σιγήν χαλασμὸν» διὰ τὰ μεγάλα ἰδανι-
κά τῆς Ὁρθοδοξίας, σιαθῆτε ἐδραῖοι κἄνω ἀπὸ τὰ
ἱερά της Λάβαρα. Καὶ ἐργασθῆτε. Ἄς ἐργασθῶ-
μεν ὅλοι διὰ νὰ προσανατολισωμεν τὴν ζωὴν τῆς ἀν-
θρώποτητος πρὸς τὴν Ἀλήθειαν, ἀφοῦ προηγουμένως
γίνη ἰδικὸν μας βίωμα ἡ Ὁρθοδοξία.

Ἐπιτρέπατέ μοι νὰ ἐπιστέψω τὸν λόγον, ἀπεν-
δύων:

Πρῶτον, μιαν διάπυρον ἱεσίαν πρὸς τὸν Δομή-
τορα καὶ Κυβερνήτην τῆς ἁγίας μας Ἐκκλησίας:

«Σ τ ι ε ρ ἔ ω σ ο ν, Κ ὕ ρ ι ε, τ ἦ ν Ἐ κ κ λ η -
σ ἰ α ν, ἦ ν ἐκτῆσω τῷ τιμίῳ Σου Αἵματι».

Δεύτερον, μιαν ἐδλαβικὴν ἀποστροφὴν πρὸς αὐτὴν
τὴν σεβασμίαν Μητέρα: Ἡμεῖς «ὄ κ ἀ ρ ν η σ ὀ -
μ ε θ ἄ σ ε, φ ἰ λ ἦ Ὁ ρ θ ο δ ο ξ ἰ α», Σὺ δὲ
ἔβγεινε καὶ κατενοδοῦ!» Καὶ

Τρίτον, ἕνα χαιρετισμὸν, γνησίως Ὁρθόδοξον καὶ
αὐτόν, πρὸς ἅπαντας τοὺς Ὁρθοδόξους ἀδελφούς:

«ᾠ τέκνα φωτόμορφα τῆς Ἐκκλησίας!» «Σ τ ἦ -
κ ε τ ε καὶ κ ρ α τ ε ἴ τ ε τ ἄ ς π α ρ α δ ὀ -
σ ε ι ς» τῆς Ὁρθοδοξίας μας!

Χίου Χρυσόστομος Γυαλούρης(†)

«Οἱ Προφῆται ὡς εἶδον,
οἱ Ἀπόστολοι ὡς ἐδίδαξαν,
ἡ Ἐκκλησία ὡς παρέλαβε,
οἱ Διδάσκαλοι ὡς ἐδογματίσαν,
ἡ Οἰκουμένη ὡς συμπεφώνηκεν...
ἡ Ἀλήθεια ὡς ἀποδέδεικται...
οὔτω φρονοῦμεν, οὔτω λαλοῦμεν, οὔτω κηρύσσομεν...
Αὕτη ἡ πίστις τῶν Ὁρθοδόξων...
τὴν Οἰκουμένην ἐσιήριξεν...».

«Στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία χρεωστοῦμε οἱ ση-
μερινοὶ Γραικοὶ τὴν ὑπαρξή μας!»

Ἄδαμάντιος Κοραῆς

ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΙΕΡΑΤΙΚΩΝ ΚΛΗΣΕΩΝ

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Έπ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Διαδοχική προσέγγιση

Είναι ο πέμπτος χρόνος αφότου η Ἐκκλησία μας καθιέρωσε την Γ' Κυριακή των Νηστειῶν (τῆς Σταυροπροσκυνήσεως) και τὴν ἐβδομάδα πὺ ἀκολουθεῖ —ἐφέτος 22 μὲ 28 Μαρτίου— γιὰ νὰ τιμᾷ τοὺς λειτουργούς τῆς καὶ νὰ φροντίζει γιὰ τὴν προτομιασὰ τῶν μελλόντων νὰ ἱερωθῶν λαϊκῶν. Μία εὐκαιρία μοναδική γιὰ νὰ μελετηθεῖ σὲ βάθος ἡ οὐσία τῶν ἱερατικῶν κλήσεων καὶ τοῦ ἔργου τῶν κληρικῶν μας.

Αὐτὴ ἡ ἐπαναλαμβάνομενη κάθε χρόνο προσέγγιση τοῦ μεγάλου αὐτοῦ θέματος θέτει τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ἐνώπιον τῶν εὐθυνῶν του, γιατί ἀκριβῶς μέσ' ἀπ' αὐτὸ τὸ πλήρωμα θὰ πληρωθοῦν τὰ ὑπάρχοντα κενὰ σὲ ἱερεῖς, μέσ' ἀπ' αὐτὸ θὰ προέλθουν γιὰ νὰ προσέλθουν μὲ φόβο Θεοῦ, πίστη καὶ ἀγάπη νέοι ἢ καὶ μεγαλύτεροι τὴν ἡλικία, «ἄξιοι» νὰ διακονήσουν τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν κόσμον στὸ ὄνομα πάντοτε τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Προσφορά καὶ ζήτηση

Εὐτυχῶς ἢ δυστυχῶς ἡ ἀνεύρεση τῶν ὑποψηφίων δὲν γίνεται μέσ' ἀπὸ «μικρὲς ἀγγελίες» ἢ «ἀναζητήσεις». Ἡ προσέλευση ἄλλωστε στὶς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου δὲν γίνεται σύμφωνα μὲ τὸν νόμο τῆς προσφοράς καὶ τῆς ζήτησης. Ἐνῶ ἡ ζήτηση εἶναι μεγάλη, ἡ προσφορά εἶναι σχετικὰ μικρή. Ἡ κλήση ἀπευθύνεται σὲ ὄλους, στοὺς πολλούς, τελικὰ ὅμως, αὐτοὶ ποὺ ἀποφασίζουν καὶ τολμοῦν εἶναι οἱ ὄλιγοι (πρὸλ. Ματθαίου κδ' 14).

Ὁ θερισμὸς κατὰ παράξενο τρόπο εἶναι πάντα πολὺς, πάντα πλούσιος, τὰ ἐργατικά ὅμως χέρια εἶναι λίγα. Ἔτσι ἡ συγκομιδὴ κινδυνεύει νὰ μὴ μαζευτεῖ, ἢ ἐσοδεῖα νὰ μὴ φθάσει ποτὲ στὸν προορισμὸ τῆς. Κι οἱ ἄνθρωποι, γιατί γι' αὐτοὺς κυρίως πρόκειται, ὄρμι-μοι καρποί. «Λευκοὶ πρὸς θερισμόν», νὰ μὴ μπορέσουν νὰ συναχθοῦν καὶ νὰ γίνουν ἕνα, ὅπως τὸ σιτάρι τὸ διασκορπισμένο πάνω στὰ βουνὰ —γιὰ νὰ θυμηθοῦμε τὴν «Διδασχὴ τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων» ΒΕΠΕΣ 2, σ. 218—, ποὺ θερίζεται, ἀλέθεται, ζυμώνεται, ψήνεται καὶ γίνεται Ἄρτος Εὐχαριστίας.

Κανένας, βέβαια, δὲν μπορεῖ νὰ προδικάσει τὴν

«τύχη», τὸ τέλος τοῦ συναγμένου σταριοῦ. Μπορεῖ ἀπλῶς νὰ μαζευτεῖ καὶ ν' ἀποθηκευτεῖ. Μπορεῖ ἀκόμα γιὰ νὰ κρατηθεῖ ἡ τιμὴ του νὰ μεταφερθεῖ στὶς χωματερές τῆς σήφειως καὶ τῆς ἀποσυνθέσεως ἢ καὶ νὰ καεῖ. Ἡ τύχη του μπορεῖ νὰ ποικίλει καὶ νὰ εἶναι ἀνάλογη μ' ἐκείνη τοῦ σπόρου ποὺ ἔπεσε σὲ διαφορετικὰ ἐδάφη σύμφωνα μὲ τὴν παραβολὴ τοῦ σπαρέως (δλ. Λουκά η', 5-15). Ἐκεῖνο ποὺ πρέπει νὰ κάνουμε αὐτὴ τὴν ὥρα, εἶναι «νὰ παρακαλέσουμε τὸν Κύριο τοῦ θερισμοῦ γιὰ νὰ στείλει ἐργάτες στὸν θερισμὸ του» (Ματθαίου θ' 38).

Μιὰ ἄλλη ὀπτική γωνία

Τὸ ζήτημα τῆς προσελεύσεως νέων ἀνθρώπων στὸν κλήρο μᾶς ἔχει ἀπασχολήσει καὶ ἄλλοτε ἀπὸ τίς στή-λες τοῦ «Ἐφημερίου» (1983, σ. 102 - 104· 1985, σ. 72 - 73· 1986, σ. 104 - 106). Δὲν παύει ὅμως νὰ εἶναι συνεχῶς ἐπίκαιρο καὶ κρίσιμο θέμα. Ἀπλῶς ὑπενθυμίζουμε τώρα μὲ τὸν τρόπο μας τὴν ζωτικότητα του καὶ τὴν πολλαπλότητα τῶν διαστάσεων ἀπὸ τίς ὁποῖες ὀρίζεται.

Ἡ ζωὴ ἑνὸς ἱερέως εἶναι ποιητικὴ στὴν πιὸ δημιουργικὴ ἔκφρασή τῆς. Εἶναι ὅμως φορὲς ποὺ διατυπώνεται καὶ «ποιητικά» σὲ στίχους, στοὺς ὁποίους οἱ ἴδιοι οἱ κληρικοὶ θέλησαν νὰ τὴν ἐξωτερικεύσουν καὶ νὰ τὴν ἀποτυπώσουν.

Στὸν φετεινὸ ἑορτασμὸ θελήσαμε νὰ ἐξάρουμε αὐτὴν τὴν «ποιητικὴ» πτυχὴ μᾶς ἱερατικῆς ζωῆς μὲ τὴν βοήθεια ἑνὸς κληρικοῦ ποὺ ὑπῆρξε φοιτητῆς μας, τοῦ π. Κωνσταντίνου Καλλιανοῦ ποὺ ὑπηρετεῖ στὴν Σκόπελο καὶ ὁ ὁποῖος κατέγραψε μιὰ προσωπικὴ ἀναζήτη-ση στὸ θέμα, τὴν ὁποία ἐπιγράφει: Οἱ κληρικοὶ καὶ ἡ ποίηση.

Τὸ μικρὸ μας ἀφιέρωμα συμπληρώνει ἕνα πεζὸ κομμάτι τῆς θεολόγου - καθηγήτριας Σταυρούλας Κάτσου - Καντάνη, ποὺ μένει καὶ ἐργάζεται τώρα στὸ Ἀργίριο. Ἀπὸ διήγηση ποὺ ἄκουσε σὲ ἄλλη περιοχὴ ποὺ ὑπηρετοῦσε παλαιότερα, ἐμπνεύσθηκε τὸ κείμενο ποὺ ἐπιγράφει: Παιδικὴ ἀνάμνηση. Θελήσαμε νὰ κομίσουμε τὸ μικρὸ αὐτὸ διήγημα μὲ ἕνα σκίτσο τῆς Ἄλτα Ἄγγας Πάρκινς, ἀπὸ τὸ βιβλίο τῆς Εἰκόνας τῆς Μάνης, Ἐκδ. Γ. Κ. Ἐλευθερουδάκης, Ἀθήνα 1979, σ. 45.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΑΝΑΜΝΗΣΗ

Έχουν περάσει χρόνια από τότε κι όμως δε λείπει να σήσει ακόμη μιὰ παιδική ανάμνηση. Σχολιαρούδια, κάθε μεσημέρι, σάν σήμαινε ή καμπάνα για τὸ σχολάσμα, τραβούσαμε ασυλλόγιστα τὰ σακκούλια πού ή μάνα μᾶς είχε ραμμένα για τὸ σχολεῖο καὶ παίρναμε τρέχοντας τὸν κατήφορο για τὰ σίτια.

Χαρές καὶ γέλια, πειράγματα καὶ παιχνίδια, γέμιζαν τὰ σοκάκια φωνές. Σάν φτάναμε στὴν πλατεία τοῦ χωριοῦ τραβούσαμε εὐθὺς στὸ πρῶτο σοκάκι ἀριστερά μὲ στόχο ἕνα μικρὸ πυργάκι. Ἐκεῖ καθημερινὰ μᾶς περίμενε ή καλωσύνη τοῦ ἀπλοῦκοῦ παπα - Θανάση. Ἀνεβασμένος στὸ πάνω πάτωμα, ἀπὸ ἕνα μικρὸ παραθυράκι, δίχως νὰ μιλά, πετοῦσε ὅ,τι καλούδια εἶχε οἰκονομήσει.

Γέμιζεν ή κατηφόρα καρύδια, μύγδαλα καὶ καραμέλες. Ἐκεῖ νὰ ἴδετε γέλια καὶ χαρές, πηδήματα, κυνηγητό... Τὰ πεινασμένα στομάχια μᾶς καὶ ή παιδική μᾶς λαμιαργία εὑρισκαν παρηγοριά, ἐνῶ οἱ φωνές μᾶς ἀντιβούρζαν στὸν ἀέρα. Κάθε καὶ κάθε μεσημέρι τὸ ἴδιο σκημικό. Ἐνας τρελὸς χορὸς, σωστὸ πανηγύρι, κάτω ἀπ' τὸ φτωχικὸ πυργάκι τοῦ παπα - Θανάση. Νὰ δρέχει ὁ οὐρανὸς καλούδια καὶ λογιῶν - λογιῶνε λιχουδιές...

Τ' ἀπογεύματα τὸ τρελὸ πανηγύρι μᾶς συνεχιζόταν ἔξω ἀπ' τὴν ἐκκλησιά. Κρυφτό, κυνηγητό, ἀρμπάριζα. Κι ὁ παπα - Θανάσης πλάι μᾶς νὰ χαμογελά, νὰ συμμετέχει στὸ παιχνίδι. Κι ἔτσι, φίλο, ὅπως τὸν βλέπαμε πλάι μᾶς, τὸν πλησιάζαμε. Τοῦ ζητούσαμε νὰ λύνει τίς παιδιάστικες διαφορές μᾶς, τὸν ἐμπιστευόμασταν, τοῦ ἀνοίγαμε τίς καρδιές μᾶς. Κι ή παιδική μᾶς γλώσσα τὸ ἔβρισκε βολετὸ νὰ τὸν μιλάει «πατέρα». Κι ἐκεῖνος, σάν σήμαινε ἐσπερινό, μᾶς ἔπαιρνε ἕνα - ἕνα, μᾶς ἔβαζε στὸ ἀναλόγιο καὶ μᾶς μάθαινε ἀπ' τὰ ἱερὰ βιβλία, χορταίνοντας τὴν πείνα τῆς ψυχῆς μᾶς μὲ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου.

Μόνον στὰ παραμύθια κι ἐκεῖ πού δίνει τὴ Χάρη Του ὁ Θεὸς βασιλεύει τόση ἀγάπη. Κι ὁ παπα - Θανάσης εἶχε τὴ Χάρη τοῦ Κυρίου. Ἔτσι εἶχεν ἀποχτήσει μιὰ πρόσβαση σὲς καρδιές μᾶς. Μπορεῖ γονιὸς νὰ μὴν ἀκούγαμε μὴ ὅ,τι ἔλεγεν ὁ παπα - Θανάσης ἦσαν για μᾶς σωστό.

Χρόνια πέρασαν κι οἱ δρόμοι μ' ἔφεραν σὲ μεγάλη πολιτεία. Καθημερινὰ, ἔξω ἀπ' τὸ γραφεῖο μου περνῶν τὰ μεσημέρια τὰ «πεινασμένα» σχολιαρούδια... Στὶς τσέπες τους κουδουνίζουν τὰ κέρματα, σταματοῦν κι ἀγοράζουν ὅ,τι ἐπιθυμῶσιν. Κοιτάζω τὰ μάτια τους, μελετῶ τίς κινήσεις τους κι ὅμως κάτι τοὺς λείπει. Δὲν ἔχουν τὴ δική μᾶς ζωντάνια καὶ δροσιά. Τὰ χέρια τους γεμάτα μὰ οἱ καρδιές τους ἄδειες χωρὶς ὁδηγό, δίχως νόημα. Ψηλά κτίρια, πού πνίγουν καὶ τὸν ἥλιο, κρύβουν τοὺς θόλους τῆς γειτονικῆς ἐκκλησίας καὶ ὁ ἱερέας μάταια τὰ καρτερεῖ τ' ἀπογεύματα καὶ τὰ πρωινὰ τῶν Κυριακῶν νὰ τὸν βοηθήσουν.

Κάθε μεσημέρι, σάν περνῶν τὰ σχολιαρούδια, κοιτῶ τὸν οὐρανὸ καὶ καρτερῶ νὰ δρέξει μύγδαλα καὶ

καρύδια, ὅπως τότε στὰ σοκάκια τοῦ χωριοῦ. Βλέπω στὰ μάτια τῶν παιδιῶν ζωγραφισμένη μιὰ ἐπατεία, τὴν ἐπατεία τῆς ἀγάπης... Μπορεῖ οἱ μεγάλοι νὰ τὰ ἐγκλωβίζουν μὰ δὲν μπορεῖ, Κύριε, Σὺ νὰ τὰ λησμονήσεις...

Σταυρούλα Κάσου - Καντάνη

«Σάν φτάναμε στὴν πλατεία τοῦ χωριοῦ τραβούσαμε εὐθὺς στὸ πρῶτο σοκάκι ἀριστερά μὲ στόχο ἕνα μικρὸ πυργάκι».
(Σκίτσο Ἄλτα Ἄννα Πάρκινς)

ΟΙ ΚΛΗΡΙΚΟΙ ΚΙ Η ΠΟΙΗΣΗ

1. Ἡ Ποίηση, ὡς τμήμα τῆς λογοτεχνικῆς παραγωγῆς, στὸν χώρο τῆς ὄντως Ποιήσεως, τῆς Ἐκκλησίας, δὲν εἶναι ξένη σὲ μᾶς τοὺς κληρικούς. Γιατὶ ἀπ' τὸ πρωῒ ἴσα μὲ τὸ βράδυ ἀναπνέουμε στὸ ναὸ μαζὶ μὲ τὸ θυμίαμα καὶ τὸ καμμένο μελισσοκέρι, στίχους, ἀτέλειωτους, ἀνεπανάληπτους, πραγματικὰ ἀριστουργήματα λόγου. Καὶ προσεγγίζουμε καθημερινὰ τὸ Ἱερό Ψαλτήριο καὶ κάποια ἄλλα Ἱερά κείμενα πού ἔχουν μιὰ τέτοια μουσικότητα καὶ ποιητικὴ ὁμορφιά (λ.χ. Ἄσμα Ἀσμάτων) ὥστε νὰ καταλαβαίνεις τὸ Μυστήριο τῆς Ἐνανθρωπήσεως: ὅπου, δηλαδή, ὁ Θεὸς γίνεται ἄνθρωπος· ὁ ἄνθρωπος θεοποιεῖται· ὁ οὐρανὸς ἔρχεται ἐνδὸν τοῦ πεπερασμένου πηλίνου σκεύους τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ γεμίζει μὲ γλυκασμὸ καὶ χαρὰ... καὶ τόσα ἀκόμη.

2. Καθημερινὰ ὁ κληρικὸς φαῖει τὴν ποίηση, κι ή ποίηση ἀνταμώνει τὴν ψυχὴ του. Γιατὶ δὲν εἶναι μόνον

νο τὰ ἀναγνώσματα ἢ τὰ μέλη τὰ ὑμνολογικά· εἶναι καὶ τὸ περιβάλλον ποὺ ὑποβάλλει τὴν ψυχὴ, τῆς δίνει τρυφερότητα καὶ εὐαισθησία, κατάνυξη καὶ ἀντοχή. Ποιὸ περιβάλλον; Μὰ ὄχι τὸ ὁποιοδήποτε. Εἶναι αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ συναπάντημα μὲ τὴν Ποίηση, αὐτὸ τὸ περιβάλλον, γιὰ τὸ ὁποῖο μιλάμε. Ἀ.χ. κάποια ἀπόβραδη ὥρα στὸ ναὸ, χωρὶς πολλὰ φῶτα, μὲ ἡσυχία καὶ κατάνυξη· ὅπου στὶς γωνιὲς ἀναφύονται οἱ ἀρχαῖοι ἴσκιοι, ὅπου ἡ λεπτὴ σιλουέτα τοῦ Κυρίου καθὼς φωτίζεται ἀπ' τὸ λαδοκάντηλο, στὸ τέμπλο, θαρρεῖς καὶ σοῦ μιλάει ὄχι μὲ τὴ συνηθισμένη φωνή, ἀλλὰ μὲ τὴ φωνὴ τῆς κοινωνίας καὶ τῆς προσευχῆς· αὐτὴ ἡ ὥρα ποὺ νοτίζεται ἀπὸ δυὸ δάκρυα καὶ βαπτίζεται στὴ χαρμολύπη, δὲν εἶναι μιὰ ὥρα, μιὰ στιγμὴ, ποίησης;

Κι ἀκόμη, κάποια πρωινὰ Μεγ. Σαρακοστής μὲ τὸ «κατευθυνθήτω», ἡ Μεγ. Παρασκευὴ, ἡ Ἀνάσταση, τὰ Χριστούγεννα, ἡ Κοίμησις, ὅλα τοῦτα δὲν εἶναι ὅμοια μὲ ἓνα κομποσκοίνι, ποὺ καθὼς τὸ ξεκουκίζεις, βλέπεις τὸν ἑαυτὸ σου βυθισμένο στὸ πέλαγος τῆς εὐλάβειας καὶ τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ; Κι ὅλ' αὐτὰ δὲν εἶναι μπερδεμένα μέσα μας μὲ κάποιους ποιητικὸς ψιθυρισμούς, μὲ κάποια καρδιακὰ λόγια προσευχῆς, ποὺ ἀκολουθοῦν τὸ μέτρημα τοῦ χρόνου τῆς ζωῆς μας, πάνω σὲ παπαροῦνες καὶ μαργαρίτες τοῦ Μεγαλοδρόμαδου, βασιλικὰ καὶ γαρύφαλα τῆς Κοίμησις, νοτισμένα, φρέσκα ἀγριόκλαδα τοῦ βουνοῦ, τῶν Χριστουγέννων;

3. Ὑπάρχουν κάποιοι κληρικοὶ ποὺ φανέρωσαν - ἐξέδωσαν τὸν ποιητικὸ τους λόγο. Ἐλάχιστοι ὅμως, ἀλλὰ καὶ πολλὸ ἀντιπροσωπευτικοί, καθὼς μὲς ἀπ' τοὺς στίχους τους διαφαίνεται ὁ δείκτης εὐαισθησίας τους· ἓνα κομμάτι τοῦ εἶναι τους· καθὼς φωτίζεται ἓνας θάλαμος τῆς ψυχῆς τους, ὅπου ταξινομημένα ὑπάρχουν γεγονότα καὶ διώματα ἀρχαίων ἡμερῶν ἢ καὶ ἀκόμη κάποιες στιγμὲς φρεσκολουσιμένες μὲ ἰδρώτα δδύνης καὶ ἀγωνίας, καθὼς καὶ μύριοι προβληματισμοί.

Πλησιάζουμε κάτι ἀπὸ τὸν κόσμο τῶν ποιητῶν κληρικῶν μὲ τὴ βοήθεια ἐνὸς ἀξιοσημειώμενου δοκιμίου γραμμένου ἀπὸ τὸν Παντελεῆ Πάσχο στὸ βιβλίο του «Θυσία Αἰνέσεως» (Ἀθήνα 1978) μὲ τίτλο «σύγχρονοι Ἐπίσκοποι ποιηταί» (σ. 172 - 206).

Ἀπ' τὸ γραπτὸ αὐτὸ τοῦ Παντελεῆ Πάσχου σταχυολογοῦμε τὰ παρακάτω ποιήματα, γιὰ ὠφέλεια καὶ προβληματισμό.

I.

«Δειπούργα καὶ δέου μέσ' στ' ἅγιο Βῆμα
καὶ φέρον' ἐδῶ στὴ γῆ τὴ θεία Χάρη
γιὰ τὸ σκαφτιὰ καὶ γιὰ τὸν οἰκοδόμο
καὶ γιὰ ὅσους στὸ ναὸ τοῦ ἰδρῶτα καὶ τοῦ μόχθου
συλλειτουργοῦνε...».

(Μητροπολίτης Κοζάνης Διονύσιος)

II.

«Μαζεῦώ ὄλες τὶς λύπες τῶν ἀνθρώπων
καὶ κάνω ἓνα μοιρολόϊ

καὶ τὸ λέω, Κύριε, μὲ τὸ δικό σου στόμα
καὶ γίνεται χαρούμενος σκοπός...

(Μητροπολίτης Κισάμου καὶ Σελίνου Εἰρηναῖος)

III.

«Μπήκαμε σὲ Χορὸ Ἰερουσόνης
ζωσμένοι τὴ Χάρη
καὶ φορεμένοι τὴν κληρονομία
ἀγκαλιασμένοι
μὲ τὴ φιλία τῆς Ἀκοίμητης.
Καὶ ἀπὸ τὰ σπλάγχνα
τοῦ ἀναίμακτου βωμοῦ
κι ἀπ' τὶς λακοῦδες τῶν Δειψάνων του
μας πέφτει πνεῦμα
στὰ μάτια καὶ στὸ νοῦ
καὶ δίνουμε φιλί
πισιότηας
στὶς τέσσερες γωνιὲς
τῆς ἁγίας Τράπεζας
πιασμένοι τὰ μπράτσια
ἀπὸ ἀδελφούς
καὶ σέρνοντας χορὸ χαριτωμένοι.

(Μητροπολίτης Πέργης Εὐάγγελος)

IV.

Κύριε Σαβαῶν
πῶς ὑπόφερες τόσες φορὲς
τὴν ἀχαριστία μου!
Σὲ φωνάζω ἀόρατο
καὶ σὲ κουβαλῶ στὸ κάθε κύτταρό μου.
Σὲ γεύομαι στὸ ψωμί, στὸ νερὸ καὶ στὴ σκέψη
καὶ σιὸν ἀέρα ποὺ ἀνεβοκατεβάξει τὰ σιγήνια
μου,
καὶ ὅμως τόλμησα νὰ σοῦ καταλογίσω ἀπουσία,
πολλὲς φορὲς τὴ στιγμὴ
τῆς ἀμεσώτερης παρουσίας σου...

(Ἀρχιεπίσκοπος Αὐστραλίας Στυλιανός)

4. Ἄν ψάξουμε τὴν κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς λέξεις τῶν παραπάνω ποιημάτων, ποὺ σὰν ψηφίδες ἀποτυπώνουν τὸ μωσαϊκὸ τοῦ καθενὸς ἀπ' αὐτά, θὰ δοῦμε ὅτι εἶναι τὰ σημάδια ἐνὸς δρόμου ποὺ ὀδηγοῦν στὸν ἔσω κόσμο τοῦ ποιητῆ. Καὶ θὰ καταλάβουμε, ὅτι ἡ διάθεση γιὰ ἐξομολόγησις, γιὰ φανέρωσις τῶν βιωμάτων τοῦ ποιητῆ, ξεκινᾷ πάντα ἀπ' τὴν αὐτογνωσία καὶ τὴν πίστη: ἀρετὲς ποὺ κατέχουν πάντα ὅσοι ζοῦν τὸν Ποιητὴ τοῦ παντός, τὸν Κύριο τῆς Δόξης.

Πρεσβύτερος Κωνσταντῖνος Καλλιανός

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ ΚΑΙΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ (*)

Τοῦ Ἀρχιμ. κ. ΤΙΜΟΘΕΟΥ ΣΑΚΚΑ
Ἡγουμένου Ἱ. Μονῆς Παρακλήτου

4) «Ὅποιος μικρομάθει δὲν γερονταφήνει», λέγει ἡ παροιμία τοῦ λαοῦ. Γι' αὐτὸ χρειάζεται νὰ δημιουργοῦμε στὰ παιδιά ἐρεθίσματα, ἐντυπώσεις, ἀναμνήσεις καὶ ἐμπειρίες καλὲς ἀπὸ τὴν ἐπαφή τους μὲ τὴν Ἐκκλησία. Ἡ παιδικὴ ἡλικία εἶναι ἡ μόνη ποῦ μᾶς πλησιάζει ἀκόμη χωρὶς νὰ εἶναι δηλητηρηωσμένη ἀπὸ τὰ σύγχρονα ρεύματα.

Μιά εἰκονίτσα, ἓνα βιβλιαράκι, μιὰ ἐκδρομιούλα, ἓνα κέρασμα, ἓνα δωράκι μὲ δυὸ λόγια στὴ γιορτὴ του καὶ κάθε ἄλλη ἐκδηλώσις εὐκρινοῦς ἀγάπης εἶναι δυνατὸν κάποτε, σὲ χρόνον ἀνύποπτο, ὅταν ἴσως τὸ σημερινὸ παιδί θὰ ἔχη ἀρνηθῆ τὸν Χριστὸ καὶ τὴν Ἐκκλησία, νὰ παίξουν ἓναν ἀπροσδόκητα ἀφυπνιστικὸ ρόλο καὶ νὰ τὸ φέρουν πίσω.

Αὐτὰ σὰς τὰ ἀναφέρω ἐκ πείρας.

Συνέβησαν καὶ συμβαίνουν συγκινητικὲς μεταστροφές, μὲ ἀφορμὴ τὶς ἀσήμαντες αὐτὲς ἐκδηλώσεις ἀγάπης.

Ἐάν μπορούμε νὰ μποῦμε στὰ δημοτικὰ σχολεῖα τῆς ἐνορίας μας, νὰ προσφέρουμε κάτι στὰ παιδιά καὶ νὰ τοὺς ποῦμε δυὸ λόγια κατὰλληλα, ἄς τὸ κάνουμε καὶ αὐτό.

Προπαντὸς ὅμως νὰ ἐργασθοῦμε στὸν τομέα τῆς ἐξομολογήσεως τῶν παιδιῶν, δημιουργώντας ἓνα ἄνετο καὶ εὐχάριστο κλίμα, ὥστε νὰ μὴ φοβοῦνται νὰ ἔλθουν πάλι στὸ μυστήριον.

Ποικιλοτρόπως καὶ παντοιοτρόπως νὰ δημιουργοῦμε προϋποθέσεις ἐπαφῆς καὶ ἐπικοινωνίας μὲ τὰ παιδιά, παρὰ τὰ ἀπροσπέλαστα τεῖχη ποῦ συχνὰ ὑψώνουν ἀνάμεσα σ' αὐτὰ καὶ σὲ μᾶς τόσο οἱ δάσκαλοι ὅσο καὶ οἱ γονεῖς τους.

Δὲν θέλω νὰ ἀναφέρω τὸ πῶς ἐργάζεται ἡ πολιτεία στὸν τομέα αὐτὸν, γνωρίζοντας πολὺ καλὰ τὴν σπουδαιότητα τοῦ πράγματος. Ἀπὸ τὴ μικρὴ ἡλικία προσπαθεῖ νὰ τὰ ἐπηρεάσει, ὡστόσο ἡ ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ ἀνήκει στὸν Θεό, γι' αὐτὸ καὶ εὐκολὰ ἀνταποκρίνεται στὴν κλήσι Του.

Μιά ποῦ ἔχουμε —καὶ ὅσο ἔχουμε ἀκόμη— αὐτὴ τὴ δυνατότητα, ἄς τὴν ἐκμεταλλευθοῦμε.

5) Πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε ὅτι εἴμεθα σὲ θέσι, ἂν θέλωμε, νὰ κάνουμε πολλά, ἔστω καὶ ἂν εὐρισκώμεθα οὐσιαστικὰ σὲ κατὰστασι διωγμοῦ.

Μπορεῖ ἡ ἐνορία νὰ ὀργανωθῆ μὲ τέτοιον τρόπο ὥστε ὁ ἐφημέριος νὰ πληροφορηθῆ ἀνὰ πᾶσα στιγμὴ ὅτι-δήποτε συμβαίνει στὴν ἐνορία του καὶ νὰ δρᾷ ἀναλόγως. Καὶ αὐτὸ σὰς τὸ λέγω ἐκ πείρας διότι ἐφημέριος εἶναι τέτοιον σχέδιο.

Πολὺ βοηθεῖ στὴ γνωριμία καὶ τὸν σύνδεσμο ἐφημερίου καὶ ἐνοριῶν ἡ ἀποστολὴ ἐντύπων, ἢ καὶ ἀπλῶν

εὐχῶν κατὰ τὶς ἑορτὲς τοῦ Πάσχα, τῶν Χριστουγέννων, καθὼς καὶ στὶς ὀνομαστικὲς ἑορτὲς, ἐκείνων μάλιστα ποῦ ποτὲ δὲν ἔρχονται στὴν ἐκκλησία, ὡστόσο ἑορτάζουν, ὅπως ὅλοι, τὴν ὀνομαστικὴ τους ἑορτὴ. Τὸ ἀποκορύφωμα τῶν ἐκδηλώσεών μας, αὐτὸ ποῦ κυριολεκτικὰ σκλαβώνει τὸν ἐνορίτη, εἶναι ὅταν τὸν ἐπισκεφθῆ ὁ ἐφημέριος στὴν ἀρρώστια του ἢ σὲ μιὰ συμφορὰ του καὶ τοῦ δείξῃ οὐσιαστικὴ συμπαράστασι καὶ πηγαία ἀγάπη. Τὴ γλώσσα τῆς ἀγάπης ὅλοι τὴν καταλαβαίνουν...

Τὸ ἔργο ποῦ μπορεῖ νὰ κάνῃ ἓνας ἀπλοῦς ἐφημέριος ποῦ ἔχει ζῆλο καὶ φόβο Θεοῦ εἶναι σοβαρὸ καὶ σημαντικὸ. Ἐμεῖς ἐρχόμεθα σὲ ἀμνηστικὴ σχέσι μὲ τὸν λαὸ καὶ μπορούμε νὰ θεραπεύσουμε τὰ τραύματά του. Ἄς σταθοῦμε κοντὰ στὸν λαὸ, γιὰ νὰ τὸν ἀνεβάσουμε κοντὰ στὸν Θεό.

6) Ἐχουμε στὰ χέρια μας ἓναν ἀνεκτίμητο θησαυρὸ, ποῦ κανεὶς ἄλλος δὲν τὸν ἔχει: τὴν ὀρθόδοξην λατρεία μας, μὲ πλουσία τὴν ἀγιαστικὴ χάρι τοῦ Θεοῦ, ποῦ ἐπιτελεῖ διαρκῶς θαύματα μεταστροφῶν καὶ ποῦ ἐντελῶς ἀθόρυβα ἀπεργάζεται τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου.

Νὰ μνημονεύουμε στὴν ἀγία πρόθεσι ὅσο μπορούμε περισσοτέρους ἐνορίτας, γνωστοὺς καὶ ἀγνωστούς, ἀντιγράφοντας τὰ ὀνόματά τους ἀπὸ ὅπου τὰ βρίσκουμε: ἀπὸ τὰ βιβλία ποῦ τηροῦμε στοὺς ναοὺς μας, ἀπὸ τοὺς γείτονες, ἀπὸ τὶς πινακίδες τῶν καταστημάτων, ἀπὸ παντοῦ. Ἡ μνημόνευσις κατὰ τὴν προσκομιδὴ θαύματα ἐπιτελεῖ. Δοκιμάσατε στὴν πράξι καὶ θὰ βεβαιωθῆτε.

Μία προσεκτικὴ τέλεσις τῆς θείας Λειτουργίας, τῶν μυστηρίων καὶ ὄλων ἐν γένει τῶν ἐκκλησιαστικῶν τελετῶν, προδιαθέτει εὐμενῶς τὸν παρευρισκόμενον —ἴσως γιὰ πρώτη φορὰ— ἐνορίτη, ποῦ συνήθως ἔρχεται στοὺς γάμους, στὶς βαπτίσεις καὶ στὶς κηδεῖες.

Ἡ προσεκτικὴ καὶ ταπεινὴ τέλεσις τοῦ ὄρθρου, τοῦ ἑσπερινοῦ, τῆς παρακλήσεως τὶς καθημερινὲς ἡμέρες, μὲ μόνο ἐκκλησίασμα τὸν ἑαυτὸ μας καὶ ἴσως τὸν νεοκόρο, δὲν εἶναι χωρὶς σημασία. Ἐνδεχομένως θὰ προσελκύσῃ καὶ θὰ φέρῃ σὲ κατάνυξι καὶ μετάνοια μιὰ περαστικὴ ψυχὴ. Ἐρωτῶ: εἶναι μικρὸ κέρδος αὐτό;

Εἴμεθα πατέρες ποῦ, ὅταν τὰ παιδιά μας οἱ ἐνορίτες ἐργάζωνται, ἐμεῖς προσευχόμεθα γι' αὐτά. Ἄς μιμηθοῦμε τὸν Ἰωβ ποῦ, ὅταν τὰ παιδιά του διασκέδαζαν στὸ σπίτι τοῦ μεγαλύτερου ἀδελφοῦ τους, ἐκεῖνος προσέφερε θυσιά στὸν Θεὸ γι' αὐτά. Ἄς μὴν ἐπηρεάζωμεθα ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ τῶν παρισταμένων στὸν ναὸ πιστῶν. Εἴτε εἶναι πολλοί, εἴτε ὀλίγοι, εἴτε κανένας, ἡ ἀναφορὰ μας γίνεται στὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου μας καὶ «τοῦ σύμπαντος κόσμου». Ὁ Κύριος συνέστησε: «Μὴ φοβοῦ τὸ μικρὸν ποίμνιον» (Λουκ. ιβ' 32).

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 60 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 τεύχους.

7) Τελειώνοντας τὴν εἰσήγησί μου καὶ πρὶν ἀρχίσῃ

« ΤΟΝ ΑΡΤΟΝ ΗΜΩΝ ΤΟΝ ΕΠΙΟΥΣΙΟΝ... »

Ένα ύλικό αίτημα

Του Ἀρχιμ. κ. ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΟΣ ΚΑΘΡΕΠΤΙΔΗ
Ἱεροκήρυκος Καθηδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν

Γ'

Πρόνοια τοῦ Θεοῦ;

Τὸ αἶτημα γιὰ τὸν «ἄρτον τὸν ἐπιούσιον» φέρνει μπροστὰ στὰ μάτια μας μιὰν εἰκόνα: Τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, ποὺ σὰν ἓνας μεγάλος οἰκοδομητὴς δίνει στὰ παιδιά Του ὅ,τι χρειάζονται. Καὶ αὐτὴ ἡ εἰκόνα μᾶς ὀδηγεῖ στὴν διδασκαλία τοῦ Κυρίου γιὰ τὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ, διδασκαλία, ποὺ βρίσκεται στὸ ἴδιο κείμενο τῆς ἐπὶ τοῦ Ὁρους Ὁμιλίας, ποὺ ἀνήκει καὶ ἡ Κυριακὴ Προσευχῆ.

Αὐτὴ ἡ διδασκαλία γιὰ τὴν θ. Πρόνοια μᾶς λέγει πῶς ὑπάρχουν, πῶς συσχετίζονται καὶ τί νόημα ἔχουν τὰ πράγματα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ κόσμου. Ὁ Θεὸς ὀρίζει γιὰ κάθε ὑπαρξὴ ζωντανὴ ἢ ἄψυχη τὸ ἔργο τῆς. Φυτὰ, ζῶα, ἄνθρωποι ἔχουν τὴ θέση τους. Καὶ ὅλα βρίσκονται σὲ ἀλληλεξάρτηση. Αὐτὴ ἡ ἀλληλεξάρτηση εἶναι ἡ σοφία τοῦ σύμπαντος. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος καταλαβαίνει καὶ δέχεται αὐτὴν τὴν τάξη καὶ ζεῖ σύμφωνα μ' αὐτήν, ζεῖ μέσα στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Τοῦ Θεοῦ, ποὺ φροντίζει γιὰ τὸν καθένα. Γιατὶ εἶναι ἓνας Θεός, ποὺ ἀγαπᾷ. Γι' αὐτὸ μπορεί ὁ καθένας μας νὰ στρέφεται μ' ἐμπιστοσύνη στὸν Θεὸ καὶ νὰ τοῦ ζητᾷ ὅ,τι χρειάζεται. Ἀκόμη καὶ τὸν «ἄρτον τὸν ἐπιούσιον». Αὐτὸς ποὺ τρέφει τὰ «πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ» καὶ ντύνει τὰ «κρίνα τοῦ ἀγροῦ», φροντίζει καὶ γιὰ μᾶς.

Οἱ σκέψεις αὐτὲς φαίνονται στὸν σημερινὸ ἄνθρωπο σὰν παραμῦθι. Γιατὶ ξέρεи ὅτι στὸν κόσμο ὅλα προέρχονται ἀπὸ κάποια αἰτία. Δηλ. στὸν κόσμο γενικὰ ἰσχύουν οἱ φυσικοὶ νόμοι. Αὐτοί, τοὺς ὁποίους

ἀνακάλυψε καὶ ἐπεσήμανε ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα. Ἐτσι προέκυψε μιὰ δυσπιστία, γιὰ νὰ μὴ ποῦμε καὶ ἐχθρότητα ἀνάμεσα στὴν ἐπιστὴμη καὶ στὴν πίστη. Ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι λάθος. Γιατὶ καὶ οἱ φυσικοὶ νόμοι, ποὺ μᾶς ἀποκάλυψε ἡ ἐπιστὴμη μὲ ὅλο τὸ μεγαλεῖο τους μπροστὰ στὰ μάτια μας, ἀνήκουν στὸ Θεὸ καὶ εἶναι ἔκφραση τῆς σοφίας Του. Δηλ. ὁ ἴδιος Θεός, ποὺ μᾶς ἔδωσε τὴν ἀποκάλυψη καὶ ζητᾷ τὴν πίστη μας, τὴν ἐμπιστοσύνη μας, ὁ ἴδιος Θεὸς ἔθεσε καὶ τοὺς φυσικοὺς νόμους καὶ ζητᾷ νὰ τοὺς σεβόμαστε. Ἀπ' αὐτὴ τὴ σκοπιὰ μπορούμε νὰ κερδίσουμε μιὰ βαθύτερη κατανόηση τῆς διδασκαλίας γιὰ τὴν Πρόνοια τοῦ Θεοῦ.

Πραγματικά, πῶς ἐξελισσεται ἡ ζωὴ μας; Οἱ ἴδιες ἐξωτερικὲς συνθῆκες ἔχουν τὸν ἴδιο ἀντίκτυπο στὴ ζωὴ ἑνὸς ἀνθρώπου, ποὺ ἔχουν καὶ στὸν ἄλλο; Μέχρις ἑνὸς σημείου, ναί. Γιατὶ οἱ ἴδιες κλιματολογικὲς ἢ κοινωνικὲς ἢ πολιτικὲς ἢ ἱστορικὲς συνθῆκες μπορεί νὰ ἔχουν καὶ διαφορετικὴ ἐπίδραση σὲ διαφορετικοὺς ἀνθρώπους. Ἐξαρτᾶται ἀπ' τὸν καθένα. Ἐὰν νιώθει σίγουρος ἢ ἀνασφαλῆς, ἐὰν εἶναι εὐαίσθητος ἢ ἀναίσθητος, θαρραλέος ἢ δειλός. Γιατὶ ὁ ἄνθρωπος εἶναι ζωντανός. Καὶ ὅ,τι τοῦ συμβαίνει, τοῦ συμβαίνει ἀπὸ δύο πλευρὲς. Μιὰ ἐξωτερικὴ καὶ μιὰ ἐσωτερικὴ. Γι' αὐτὸ οἱ ἴδιες καταστάσεις δὲν ἐπιδροῦν τὸ ἴδιο σὲ δύο διαφορετικοὺς ἀνθρώπους. Ἀλλοιῶς ἀντιδρᾷ π.χ. ἓνας ἄνθρωπος, ποὺ εἶναι στραμμένος πρὸς τὴν τεχνικὴ ἢ οἰκονομία καὶ ἄλλοιῶς ἓνας μὲ καλλιτεχνικὲς τάσεις. Παίξει ρόλο δηλ. ἡ ἰδιοσυγκρασία τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀκόμη καὶ ὁ ἴδιος ἄνθρωπος ἀνάλογα μὲ τὴν ἡλικία, διαφορετικὰ ἀντιδρᾷ στὰ ἴδια ἐρεθίσματα. Πῶς βλέπει ἓνα παιδὶ τὴν οἰκογένεια, τοὺς γονεῖς καὶ πῶς

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 57 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 τεύχους.

ὁ διάλογος ὑπογραμμίζω κάτι ποὺ θεωρῶ πολὺ σημαντικό γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς διακονίας μας: Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν διαίσθησι καὶ ἀντιλαμβάνονται ἐὰν ὅσα λέμε τὰ ζοῦμε μὲ συνέπεια καὶ ἀκρίβεια ἢ ὄχι. Ἐὰν μὲν εἴμεθα συνεπεῖς ἔχει καλῶς. Ἐὰν ὄχι, ἂς προσέξουμε μήπως μᾶς ποῦν «ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν»!

Διότι παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος τί νὰ λάβῃ κανεῖς;

Πῶς καὶ τί θὰ δώσουμε ἐφ' ὅσον δὲν ἔχουμε;

Πῶς θὰ ποῦμε «νὰ ἀγαπάτε», ἐὰν ἡμεῖς δὲν ἀγαποῦμε;

Πῶς θὰ προτρέψουμε «προσεύχεσθε», ἐὰν ἡμεῖς δὲν προσευχώμεθα;

Πῶς θὰ συμβουλευσοῦμε «νὰ ζητε τὴ μυστηριακὴ ζωὴ», ἐὰν ἡμεῖς δὲν τὴν ζοῦμε;

Πῶς θὰ ὀδηγήσουμε τοὺς ἄλλους κοντὰ στὸν Χριστό, ὅταν ἡμεῖς εὐρισκώμεθα βιωματικά μακριὰ Του;

Ἐφ' ὅσον λοιπὸν βρεθήκαμε στὸν δρόμο αὐτό, τὸν τόσο τιμητικὸ καὶ ὑπεύθυνο, τοῦλάχιστον, οἰκοδομώντας τοὺς ἄλλους, ἂς οἰκοδομοῦμε παραλλήλως καὶ τὸν ἑαυτὸ μας. Κηρύττοντας στοὺς ἄλλους, τὰ πρῶτα λόγια νὰ τὰ ἀπευθύνουμε στὸν ἑαυτὸ μας. Προτρέποντας τοὺς ἄλλους σὲ μετάνοια, νὰ προτρέπωμε πρῶτα τὸν ἑαυτὸ μας. Γιὰ νὰ εὐαρεστηθῇ ὁ Κύριος καὶ νὰ εὐλογῆσῃ τὸ ἔργο μας, ποὺ εἶναι δικό Του ἔργο!

Ἐς δεχθῇ ὁ πανάγαθος Θεὸς τὴν φιλότιμη προσπάθεια τοῦ καθενὸς μας καὶ ἂς ἀποτρέψῃ τὴν ἐπερχομένη δοκιμασία τῆς Ἐκκλησίας Του καὶ τοῦ πιστοῦ λαοῦ Τῆς. Ἀμήν.

(Τέλος)

Ένας ενήλικας. Ἀκόμη και σὲ διαφορετικὲς στιγμὲς τῆς ἴδιας ἡμέρας ἀλλοιῶς μπορεῖ νὰ ἐπιδράσουν ἐπ' αὐτοῦ οἱ ἴδιες καταστάσεις. Αὐτὸ δὲν ἐξαρτᾶται μόνο ἀπ' τὴν ιδιοσυγκρασία ἢ τὸν χρόνον, τὴν περίστασιν, ἀλλὰ και ἀπὸ τὴν νοοτροπία. Ἐνας ἄνθρωπος, πού σκέπτεται μόνο τὰ ὕλικά και ἕνας πού ἐμπνέεται ἀπὸ μιὰ ἰδέα, ἔχουν τὴν ἴδια ζωὴ; Βεβαίως ὄχι. Ὅτι ἀρῆνει τὸν ἕνα ἀσυγκίνητο, γίνεται γιὰ τὸν ἄλλο καθοριστικὸ γιὰ τὴ ζωὴ του. Ἀλλοιῶς ἐξελισσεται ἡ ζωὴ ἑνὸς δὺσπιστου και ἐπιφυλακτικοῦ ἀνθρώπου και ἀλλοιῶς ἡ ζωὴ ἑνὸς ἀνοιχτοκαρδου και φιλικου. Ὅλα αὐτὰ μᾶς δείχνουν ὅτι ἡ ζωὴ μας ἐπηρεάζεται ὄχι μόνο ἀπὸ ἐξωτερικὲς περιστάσεις, ἀλλὰ και ἀπὸ ἐσωτερικὲς. Τὸ μέσα και τὸ ἔξω βρίσκονται σὲ ἀλληλεπιδράσεις και καθορίζουν τὴν πορεία μας. Καὶ ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀλλάζει ἐσωτερικά, ἀλλάζει και ἡ πορεία τῆς ζωῆς του. Πόσα π.χ. ἀλλάζουν σ' ἕνα ἐγωϊστικὸ ἄνθρωπο, ὅταν τὸν ἀγγίξει μιὰ μεγάλη ἀγάπη!...

Ἐπειτα ἀπ' ὅλα αὐτὰ μποροῦμε νὰ καταλάβουμε τὸ λόγο, πού εἶπε ὁ Κύριος σχετικὰ μετὰ τὴν θ. Πρόνοια: «Ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ και τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ και ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν» (Ματθ. στ' 33). Δηλ. θέτει ἕνα ὄρο γιὰ νὰ πραγματοποιηθεῖ ἡ ὑπόσχεση: «ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν». Κατὰ τὸ μέτρον, πού ὁ ἄνθρωπος ζητεῖ και μάλιστα «πρῶτον» τὴν «βασιλείαν τοῦ Θεοῦ», πραγματοποιεῖται ἡ πρόνοια, ἡ φροντίδα τοῦ Θεοῦ γι' αὐτόν. Δηλ. αὐτὴ ἡ πρόνοια και φροντίδα τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι ἕνας φυσικὸς νόμος, πού πραγματοποιεῖται ἀναγκαστικά. Δὲν εἶναι μιὰ τάξη, πού ὁπωσδήποτε ἐπιδρᾷ στὸν ἄνθρωπο. Οὔτε μιὰ μαγικὴ δύναμις ἀπ' τὸν οὐρανό, πού ὁπωσδήποτε ὅλα τὰ μεταστρέφει και τὰ κάνει χρήσιμα. Ἀλλὰ εἶναι ἡ ἀγαθότητα τοῦ Πατέρα, πού πηγάζει ἀπ' τὴν καρδιά του και κατευθύνεται στὸν ἄνθρωπο, πού ἀνοίγει σ' αὐτὴν τὴν ὑπόσχεση. Ὁ ἄνθρωπος δηλ. πρέπει νὰ μπεῖ σὲ μιὰ σχέση ἐμπιστοσύνης μετὰ τὸ Θεό. Ἡ κατεύθυνση τοῦ πνεύματος και τῆς διαθέσεώς του πρέπει νὰ ταυτισθεῖ μετὰ τὴν θέληση τοῦ Θεοῦ. Τότε προκύπτει μιὰ νέα συνάρτηση, μιὰ νέα τάξη πραγμάτων, ἀπ' τὴν συνεργασία τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ και τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου.

Τάξη. Χρησιμοποιοῦμε τὴν λέξη μετὰ μιὰ ἰδιαίτερη ἔννοια σὲ σχέση μετὰ τὴν ἐλευθερία. Συνήθως ἐννοοῦμε μ' αὐτὴν μιὰ σταθερὴ ἀναγκαιότητα αἰτίων και ἀποτελεσμάτων, ἐνῶ μετὰ τὴν λέξη ἐλευθερία ἐννοοῦμε κάτι, πού μετὰ νέα δύναμις ξεπηδᾷ κάθε φορὰ ἀπὸ τὴν θέληση τοῦ ἀνθρώπου. Ὅταν αὐτὴ ἡ ἐλευθερία συνδεθεῖ μετὰ τὴν θέληση τοῦ Θεοῦ, τότε ὁ ἄνθρωπος θέλει, ὅτι θέλει ὁ Θεὸς και τότε πραγματοποιεῖται μιὰ καινούργια τάξη πραγμάτων: Αὐτὸ πού ὀνομάζουμε Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς ἐνεργεῖ πάντοτε και παντοῦ γιατί ἡ θέλησή Του κρατᾷ τὸν κόσμο στὴ ζωὴ και οἱ νόμοι Του καθορίζουν τὰ φαινόμενά του. Ἀλλὰ ὁ Θεὸς ἐνεργεῖ ἐπίσης μετὰ ἰδιαίτερο, ἐξατομικευμένο τρόπο κάποτε και γιὰ νὰ γίνει αὐτὸ πρέπει ν' ἀνοίξει ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου. Νὰ ἀποφασίσει ἡ ἐλευθερία του. Ὅταν οἱ δύο θελήσεις, Θεοῦ και ἀνθρώπου, συμφωνοῦν, τότε ξεπηδᾷ ἕνα ρεῖμα, πού διαμορφώνει ἀνάλογα τὴν ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Γι' αὐτὴν τὴν πρα-

γματικότητα δὲν ὑπάρχουν κανόνες φυσικοί. Αὐτὸ εἶναι ἡ «καινὴ κτίσις».

Γύρω ἀπὸ ἕνα τέτοιο ἄνθρωπο τακτοποιοῦνται τὰ πράγματα ἀλλοιῶς ἀπ' ὅτι ἂν ἐνεργοῦσαν ἀπλῶς φυσικοὶ νόμοι. Ἀλλοιῶς ἀκόμη ἀπ' ὅτι θὰ ἦσαν, ἂν ἐνεργοῦσε μόνο ἡ ἀνθρώπινη θέληση. Τότε συμβαίνει αὐτό, πού μᾶς λέει τὸ Εὐαγγέλιο: Ὁ ἄνθρωπος παίρνει ἀπ' τὸ Θεὸ ὅτι τοῦ χρειάζεται. Γι' αὐτὸ μπορεῖ μετὰ πλήρη ἐμπιστοσύνη νὰ τοῦ ζητᾷ και τὸν «ἄρτον τὸν ἐπιούσιον». Ἐνας νέος τρόπος ζωῆς σχηματίζεται γι' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο. Ἄν θέλουμε αὐτὸ νὰ τὸ δοῦμε, πρέπει νὰ κατάξουμε τὴν ζωὴ τῶν ἁγίων. Σ' αὐτὴν φράση καθαρά, πῶς ἀλλάζουν και μεταμορφώνονται τὰ πάντα, ὅταν ἡ πίστις τραβήξει ὅλες τὶς συνέπειες. Γιὰ ἕνα τέτοιο ἅγιο ὁ κόσμος και ἡ ζωὴ διαμορφώνονται ἀλλοιῶς ἀπ' ὅτι γιὰ ἕνα, πού δὲν πιστεύει ἢ πού μισοπιστεύει χωρὶς δύναμις και ἀποφασιστικότητα. Σὲ μιὰ τέτοια ζωὴ δὲν βασιλεύει ἡ ἀναγκαιότητα ἢ ἡ βία ἢ ὁ ὑπολογισμὸς, ἀλλὰ ἡ ἀγάπη. Δηλ. στὴ ζωὴ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου πραγματοποιεῖται ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Σὲ μιὰ τέτοια ζωὴ θέλει νὰ μᾶς ὀδηγήσει ὁλος ὁ Κύριος. Γι' αὐτὸ μᾶς διδάσκει μετὰ πλήρη ἐμπιστοσύνη νὰ ζητᾷμε ἀπ' τὸν Θεὸ «τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον». Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ὅταν βρίσκει ἀνταπόκριση στὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἀνθρώπου, δημιουργεῖ ἕνα νέο κόσμο. Χωρὶς ἀγάπη και ἀγωνίες. Χωρὶς ὑπολογισμοὺς και ἰδιοτέλειες. Ἀλλὰ μετὰ ἀγάπη, ἐμπιστοσύνη και ἀνιδιοτέλεια. Μέσα σ' ἕνα τέτοιο κόσμο εἶναι αὐτονόητο νὰ μὴ λείπει ἀπὸ κανένα ὁ ἐπιούσιος ἄρτος.

Θὰ θελήσουμε ὅμως νὰ διαμορφώσουμε ἔτσι τὸν κόσμο μας; Θ' ἀνοίξουμε στὴν καρδιά μας τὸ δρόμο γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ;

(Τέλος)

ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ ΕΥΣΕΒΕΙΣ

τοῦ ψυχωφελεστάτου και θαυμαστοῦ βιβλίου ὀνομαζομένου

ΠΕΡΙ ΜΙΜΗΣΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

μετὰ στόχασες πνευματικαῖς και κατάνυξις εἰς κάθε κεφάλαιον

Ἡ «Μίμησις» αὐτὴ τοῦ Χριστοῦ διαφέρει θεατικῶς ἀπὸ ὅλες τὶς μέχρι τώρα μεταφράσεις εἰς τὴν ἑλληνικὴν. Εἶναι ἡ πληρεστέρα, ἀπὸ ὀρθοδόξου ἐπόψεως.

Ἀνατύπωσις καλαίσθητος κατὰ τὸ πρωτότυπον ἐκδόσεως Ἐνετίας, ἔτους 1770. Μετὰ ἔγκρισιν και εὐλογίαν τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας.

Σελίδες 532, ἐξώφυλλον εἰς τετραχρωμίαν, δρχ. 800 (πλέον ταχυδρομικά).

Κεντρικὴ διάθεσις: Ἀποστολικὴ Διοκονία, Ἰασίου 1, 115 21 Ἀθήνα, τηλ. 722.8008.

ΜΙΣΑΛΛΟΔΟΞΙΑ ΤΩΝ ΠΟΙΜΕΝΩΝ;

Τοῦ π. **ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ**

Δρ. Θεολ., Δρ. Φιλοσ., Γραμματέως τῆς Ἱεραῆς Συνόδου

Ἡ Ἑλβετία εἶναι χώρα μὲ πολλές ἐναλλαγές πόλεων καὶ ἀγροτικῶν περιοχῶν. Γύρω ἀπὸ κάθε πόλη σκορπίζονται μικρότερες κοινότητες πού διατηροῦν συχνή ἐπικοινωνία μὲ τὰ κέντρα, πού εἶναι τόποι ἔλξεως τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν (πολιτικά καὶ διοικητικά κέντρα, σχολεῖα, πανεπιστήμια, ἀγορά, νοσοκομεῖα κ.ο.κ.).

Οἱ αἰρέσεις προτιμοῦν πάντοτε νὰ ἐγκαταστήσουν τὰ κέντρα τους στίς πόλεις. Ἐκεῖ προσπαθοῦν νὰ προσελκύσουν τοὺς ἐπισκέπτες, εἴτε μὲ τὴν προσφορά ἐντύπων ἢ καὶ μὲ τὴν ὀργάνωσι ἐκδηλώσεων. Ἡ παρουσία τους στοὺς πεζόδρομους εἶναι ιδιαίτερα αἰσθητὴ μὲ τὴν προσφορά βιβλίων ἢ καὶ μὲ τὸ νὰ ἀπευθύνουν τὸ λόγο στοὺς νέους.

Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος καὶ πολλοὶ Ἑλβετοὶ νέοι συνηθίζουν στίς σχολικὲς διακοπὲς νὰ πηγαίνουν σὲ ἀγροκτήματα γιὰ ἐργασία. Ἐκεῖ μπορεῖ νὰ καταλήξουν σὲ μιὰ οἰκογένεια αἰρετικῶν, εἴτε τῶν «παραδοσιακῶν» αἰρέσεων εἴτε ἀκόμη καὶ νέων ὁμάδων, ιδιαίτερα εὐαγγελιστικῶν.

Κρίσινα (Bhaktivedanta Book Trust), τὰ «Παιδιά τοῦ Θεοῦ» ἢ ἡ «Οἰκογένεια τῆς Ἀγάπης» ἐκεῖ ἔχουν τὴν ταχυδρομική τους θυρίδα. Ὁ Omkarananda (Divine Licht Centrum), πού ἐκδιώχθηκε σὰν ἀνεπιθύμητος ἀπὸ τὴ χώρα ἐπιθυμεῖ καὶ πάλι νὰ ἔλθει κοντὰ στὴν Ἑλβετία, ὅπως ἐπίσης καὶ ὁ γκουροῦ Ράτζις θὰ ἐρχόταν εὐχαρίστως ἐκεῖ ἂν εἶχε ἐξασφαλισθεῖ ἡ ἄδεια παραμονῆς του.

Στὴν Ἑλβετία ἔχουν ἐπίσης τὰ κέντρα τους κινήσεις πού δραστηριοποιοῦνται καὶ στὴ χώρα μας. Ἔτσι ἡ ὀργάνωσι «Νέοι μὲ Ἀποστολή» ἔχει τὴν ἔδρα της στὴ Λωζάνη. Στὴν ἴδια πόλι ἔχει τὴν ἔδρα της καὶ ὁ λεγόμενος «Εὐρωπαϊκὸς Ἱεραποστολικὸς Σύνδεσμος» (The European Missionary Association-Tema), πού δραστηριοποιεῖται στὴ χώρα μας μὲ κέντρο τὴν Πάτρα (Ἐμμαούς), καθὼς καὶ ἄλλες ἀκραῖες προτεσταντικὲς ὀργανώσεις.

Ἡ Ἑλβετία εἶναι ἀκόμη τουριστικὸ κέντρο. Ὁ καθένας μπορεῖ νὰ ἐπισκεφθεῖ τὴ χώρα αὐτή, ἀρκεῖ νὰ πληρώσει τοὺς λογαριασμούς του καὶ νὰ μὴ διαταράξει τὴ γαλήνη της. Ἄν συμβεῖ κάτι τέτοιο, οἱ Ἑλβετοὶ δὲν διστάζουν νὰ τὸν ὀδηγήσουν στὰ δικαστήρια, νὰ τὸν κηρύξουν ἀνεπιθύμητο καὶ νὰ τὸν ἐκδιώξουν ἀπὸ τὴ χώρα. Ἔτσι παλαιότερα ὀδηγήσαν τὴν ἐταιρία «Σκοπιὰ» στὰ δικαστήρια μὲ ἀποτέλεσμα νὰ καταδικασθεῖ ἀπὸ τὸ ἀνώτατο δικαστήριό τῆς χώρας γιὰ τὶς ἐκδόσεις της, πού χαρακτηρίσθησαν χυδαῖες καὶ ὑβριστικὲς γιὰ τὴν Ἐκκλησία (βλ. Ἄντ. Ἀλεβιζοπούλου, Φραγμαὶ στὴ δραστηριότητα τῆς Σκοπιᾶς, Ἀθήνα 1987, σελ. 88). Ἀκόμη ἐξεδίωξαν ἀπὸ τὴ χώρα τὸν Ὀμκαρανάντα, ἐπειδὴ ἡ δραστηριότητά του ἦταν ἀσυμβίβαστη μὲ τὰ συμφέροντα τῆς χώρας. Οἱ ὀπαδοὶ του βέβαια ξεσηκώθηκαν καὶ ἔφεραν τὸ ζήτημα στὴν Ἐπιτροπὴ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἀλλὰ κανέναν δὲν κατάφεραν νὰ πείσουν πὼς εἶχαν κάποιο δίκαιο.

Ἡ ὠραιότητα τοῦ τοπίου στὴν Ἑλβετία χρησιμοποιοῦται ἀπὸ τὶς αἰρέσεις σὰν δόλωμα γιὰ τὴν πώλησι τῶν διαφόρων σεμιναρίων. Δὲν ἔχει σημασία τὶ εἶδους μαθήματα προσφέρουν οἱ διάφορες ὁμάδες. Σημασία ἔχει πού προσφέρονται, στὴν Τσοκάνη ἢ στὴν Ἑλβετία. Ἡ κίνησι τοῦ Μαχαρίσι Μαχῆς Γιόγκι (Ἵπερβατικὸς Διαλογισμὸς) διαφημίζει τὰ προγράμματα τῆς στὸ Seelisberg: Μπορεῖτε νὰ ἔχετε διπλὴ χαλάρωσι, ὠραία περιοχὴ καὶ Ἵπερβατικὸ Διαλογισμὸ! Παρόμοια ἦταν καὶ τὰ διαφημιστικὰ προγράμματα ἄλλων κινήσεων.

Ἡ «Sauter-Ferienkurse», μιὰ ὀργάνωσι στὰ πλαίσια τῆς νέας «θρησκείας» τῆς New Age (πρβλ. ὑπὸ ἐκδοσι βιβλίου μας «Ἵπεραγορὰ Θρησκείαν») στὸ πρόγραμμά της ὑπογραμμίζει: «Ἡ μικρὴ περιοχὴ Stoos βρίσκεται σὲ πλάτωμα 1300 μέτρων ὕψους

ΔΕΥΤΕΡΑ 10 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ '83

Ο ΒΟΒ HILL ΘΑ ΕΧΕΙ ΤΗ ΒΡΑΔΥΑ!
ΓΝΩΣΤΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΟΜΟΡΦΑ ΚΟΛΠΑ
ΤΟΥ ΠΟΥ ΘΑ ΜΑΣ ΔΕΙΞΕΙ!!

ΕΛΑΤΕ ΝΑ ΤΟΝ ΔΕΙΤΕ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
Ευριπύλου 14 - Τετ. ὄρ. ἑλλάδος στὴν ἐπιλ. ΑΘΗΝΑ
ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΔΕΥΤΕΡΑ 17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ «ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ '83 ΛΩΖΑΝΗ»

το μεγαλύτερο χριστιανικό συνέδριο νεολαίας
πὸ ἔγινε ποτὲ στὴν Ἑυρώπη
10.000 Συνεδροὶ στὴν ὅλην τὴν χώραν τῆς Ἑυρώπης μὲ
μετάφραση σὲ 12 γλώσσες ταυτοχρόνως

Τὰ «ιεραποστολικά Κέντρα» τῆς Λωζάνης δραστηριοποιοῦνται
στὴ χώρα μας.

Ἐκεῖνο ὅμως πού εἶναι ιδιαίτερο χαρακτηριστικὸ γιὰ τὴν Ἑλβετία, πού σὰν μαγνήτης τραβάει τὶς ποικίλες αἰρέσεις εἶναι τὸ ὅτι ἀποτελεῖ διεθνὲς οικονομικὸ κέντρο, μὲ τὸ γνωστὸ τραπεζικὸ ἀπόρρητο. Δὲν εἶναι μόνο οἱ μεγάλοι δικτάτορες καὶ μεγιστάνες, πού κρατοῦν ἐκεῖ τὸ μυστικὸ τους, ἀλλὰ καὶ οἱ σύγχρονοι μεσσίες, ὁ Μαχαρίσι Μαχῆς Γιόγκι, ὁ Μπαγκ-βάν Ράτζις..., πού ἔχουν ἀποθηκευμένους τοὺς θησαυροὺς των κάτω ἀπὸ τὴν ἀσφαλτο τῆς Bahnhofstrasse τῆς Ζυρίχης.

Δὲν εἶναι λοιπὸν τυχαῖο τὸ γεγονός ὅτι στὴν Ἑλβετία ἔχει τὴν ἔδρα της ἡ ἐκδοτικὴ ἐπιχείρησι τοῦ

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΕΟΡΤΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

Τοῦ Ἱερέως π. ΚΩΝ. ΚΑΡΑ·Γ·ΣΑΡΙΔΗ
Δρ. Θεολογίας

Ἄς ἀρχίσουμε μὲ τὴν εορτὴ τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Γνωρίζουμε ὅτι ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ ἐσήμανε τὴν ἀρχὴ τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπινου γένους, τὴν ἀποδο τοῦ Θεοῦ στὰ ἀνθρώπινα γιὰ νὰ γίνῃ ἡ ἀνύψωση τοῦ ἀνθρώπου στὸ θεϊκὸ μεγαλεῖο. Ἡ ἀποστασία τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ Θεὸ παίρνει τέλος, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς ἦλθε ἀνάμεσά μας (Ἐμμανουὴλ - Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεὸς) καὶ ἦλθε ὡς Σωτὴρ (ἐτέχθη ἡμῖν Σωτὴρ). Μὲ τὴ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ ἀνοίγεται ὁ δρόμος τῆς τελειώσεως, τῆς θεώσεως, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς γίνεται ἡ ὁδὸς τῆς τελειώσεως («ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδός»). Ἀλλὰ βλέπουμε ὅτι, ἐνῶ ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ ἱστορικὰ ἔγινε κάπως μακριὰ ἐδῶ καὶ δύο χιλιάδες χρόνια, ἡ Ἐκκλησία ψάλει: «Σήμερον ὁ Χριστὸς ἐν Βηθλεὲμ γεννᾶται ἐκ παρθένου· σήμερον ὁ ἀναρχος ἄρχεται καὶ ὁ Λόγος σαρκουταί· αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν ἀγάλλονται καὶ ἡ γῆ σὺν τοῖς ἀνθρώποις εὐφραίνεται· οἱ μάγοι τὰ δῶρα προσφέρουσιν· οἱ ποιμένες τὸ θαῦμα κηρύττουσιν· ἡμεῖς δὲ ἀκαταπαύστως βοῶμεν· Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Ἡ «ἡ παρθένος σήμερον τὸν ὑπερουσίον τίκει καὶ ἡ γῆ τὸ σπῆλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει· ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι· μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι. Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη παιδίον νέον ὁ πρὸ αἰῶνων Θεός». Ἄν ρίξουμε μιὰ σύντομη ματιὰ στοὺς ὕμνους πὺν πρὸ χειρα ἀναφέραμε βλέπουμε ὅτι ὅλα εἶναι ἐπίκαιρα, τωρινά, ὅλα μιλοῦν γιὰ κάτι πὺν γίνεται σήμερα, τώρα.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 60 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 τεύχους.

καὶ περιβάλλεται ἀπὸ τρεῖς πλευρὲς μὲ μακρινὲς ὄροσειρὲς καὶ στὰ δυτικὰ ἀνοίγεται ἡ θέα πρὸς τὴ λίμνη Vierwaldstättesee καὶ στὴ Zugersee, μακριὰ πάνω ἀπὸ τὴν ἐλβετικὴ μεσοχώρα. Εἶναι ξακουστὴ ἡ ἀπόλαυσι, νὰ παίρνει κανεὶς τὸ βραδυνὸ του στὸ ἐστιατόριο πανόραμα κατὰ τὸ ἡλιοβασίλεμα).

Στόχος αὐτῶν τῶν αἰρέσεων, ἔχει τώρα γίνε καὶ ἡ Ἑλλάδα, ἰδιαιτέρα οἱ ὠραῖες ἀκρογιαλιὲς τῆς Σαντορίνης καὶ τῆς Κρήτης, ὅπου προσφέρονται ἐπὶ παραδείγματι σεμινάρια κινεζικοῦ διαλογισμοῦ Tai Chi, Pushing Hand ἢ καὶ Tai Chi Ruller, σεμινάρια «αὐτοεμπειρίας τοῦ κοσμικοῦ ἤχου» (Info 1/1986) ἢ περιοχὲς τῆς Κέρκυρας, ὅπου ἔχει τὸ κοινόβιό του ὁ Μπαγκιβάν Σρι Ράζνις ἢ ἀκόμη ἄλλες περιοχὲς ἄγνωστες σὲ μᾶς.

Ἄλα αὐτὰ ἐπισημαίνονται ἀπὸ τοὺς ὑπευθύνους τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἑλβετίας, οἱ ὅποιοι προειδοποιοῦν τὸ κοινό, χωρὶς νὰ τοὺς κατηγορήσει κανεὶς γιὰ «μισαλλοδοξία»!

Καὶ ἂς μὴ νομίσουμε ὅτι αὐτὸ γίνεται «ποιητικὴ ἀδεία», εἶναι δηλαδὴ μιὰ ἐμπνευση ἢ ἰδιοτροπία τοῦ ποιητοῦ τῶν ὕμνων. Ὅχι, αὐτὸ πὺν λέγουν οἱ ὕμνοι τὸ λέγουν ρεαλιστικὰ ὄχι ποιητικὰ. Πράγματι σήμερα, τώρα, κάθε φορὰ πὺν γιορτάζουμε Χριστούγεννα καὶ ψάλλουμε αὐτοὺς τοὺς ὕμνους, ἔρχεται ὁ Χριστὸς, γεννιέται μυστικὰ μέσα στὴν ταπεινὴ φάτνη τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξῆς, στὴν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὁ ἀνθρώπος εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχει αἴσθησι αὐτῆς τῆς καταστάσεως. Ὅσο πὺν προοδευμένος πνευματικὰ εἶναι, τόσο πὺν φανερά αἰσθάνεται μέσα του νὰ σικρτᾷ τὸ θεῖο βρέφος, αἰσθάνεται ἔντονη τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ καὶ τότε ἀναβρῦει, ξεπηδάει ἀπὸ μέσα του ὁ ὕμνος τῶν ἀγγέλων: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Μήπως αὐτὰ τὰ λόγια τῆς δοξολογίας δὲν τὰ λέμε κάθε μέρα; Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ πραγματοποιεῖται καθημερινὰ σὲ κάθε ἀγωνιζόμενη ψυχὴ καὶ κάθε ἀνθρώπος πὺν ἀγωνίζεται αἰσθάνεται τὴν ἐμπειρία αὐτῆς τῆς καινούργιας ζωῆς πὺν ἔφερε ὁ Χριστὸς.

Συνοψίζοντας τὰ πὺν πάνω θὰ λέγαμε ὅτι ὁ Χριστὸς ἦλθε μιὰ φορὰ, γεννήθηκε ἅπαξ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλὰ ἔρχεται πολλὲς φορὲς, γεννιέται πολλὲς φορὲς καὶ μάλιστα μέσα στὸν ἴδιο τὸν ἀνθρώπο. Ὁ ἀνθρώπος γίνεται τέλειος, θεώνεται ὅταν ὁ Χριστὸς «μορφωθῇ» μέσα του, ὅταν μὲ τὸν ἀγῶνα του ὁ πιστὸς κάνει τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου καὶ οἱ ἐντολὲς τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὁ λόγος καὶ ὁ τρόπος τῆς ὑπάρξεώς του.

Οἱ εορτὲς τῆς περιτομῆς τοῦ Κυρίου (1 Ἰανουαρίου) καὶ τῆς Ὑπαπαντῆς (2 Φεβρουαρίου) ἐκ πρώτης ὄψεως φέρουν ἕνα χαρακτῆρα νομικὸ, μὲ τὴν παλαιὰ ἐννοια τῆς Π.Δ. Δηλαδὴ ὁ Κύριος περιτέμνεται γιὰ νὰ τηρηθῇ ἡ ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ καὶ προσφέρεται, ἀφιερώνεται διὰ τοῦ πρεσβύτου Συμεῶν ἐν τῷ Ναῶ εἰς τὸν Θεόν, διὰ τὸν ἴδιο λόγο, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ δοθῇ μιὰ ἔμφασι ὅτι ἡ ἐνανθρώπησι ἦταν «καθ' ὅλα ἀνθρώπινη».

Ὅμως παρατηροῦμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία στὴν περιτομὴ τοῦ Κυρίου βλέπει καὶ ζητεῖ ἀπὸ τοὺς πιστοὺς τὴν περιτομὴ τῶν παθῶν, τὴν ἀπόρριψη τοῦ σαρκικοῦ φρονήματος, τὴν «περιτομὴ τῆς καρδίας» ὅπως λέγει ἡ Κ.Δ. (Πράξ. 7,51). Δηλαδὴ ὁ ἀνθρώπος πρέπει νὰ ξεριζώσῃ ἀπὸ τὴν καρδιὰ του κάθε ζιζάνιο, κάθε πάθος, ὅτι ἐμποδίζει τὴν πνευματικὴ του προκοπή.

Ἡ Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου, πάλι, καλεῖ τὸν καθένα σὲ μιὰ ἀφιέρωση τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ τῆς ζωῆς του ὀλόκληρης στὸ Θεὸ καὶ μάλιστα ἡ ἀφιέρωση αὐτὴ συνδέεται, θὰ λέγαμε ἀναγκαστικὰ, μὲ τὸν Ναὸ καὶ τοὺς Ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ.

(Συνεχίζεται)

ΟΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟ TAKE

από το Δημόσιο Ταμείο και τους οικείους εργοδότες, που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 18 παρ. 2 του Ν. 1543)1985, ρυθμίστηκε πώς θα καταβληθούν, με την υπ' αρ. Φ. 9)2531)1986 απόφαση των υπουργών Οικονομικών, Υγείας - Προνοίας και Έθν. Παιδείας - Θρησκευμάτων, που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 821) 1986 τ. Β'. Η εν λόγω απόφαση όριζε τα επόμενα:

«1. Για όσους αποκαταστάθηκαν διοικητικά σύμφωνα με το άρθρο 17 του Ν. 1543)1985 και που θα αποκατασταθούν συνταξιοδοτικά από το TAKE, σύμφωνα με το άρθρο 18 του ίδιου νόμου, οι ασφαλιστικές εισφορές που προβλέπονται από το δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 18 του Ν. 1543)1985, θα καταβληθούν στο TAKE ως εξής:

α) Για τους Κληρικούς, από το Υπ. Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

β) Για τους Ίεροψάλτες, από τον οικείο Ίερό Ναό.

γ) Για το προσωπικό των Ί. Μητροπόλεων, από τις Ί. Μητροπόλεις, εφόσον μισθοδοτούνται απ' αυτές ή από το Υπ. Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων εφόσον μισθοδοτούνται από το Δημόσιο.

δ) Για το προσωπικό της Αποστολικής Διακονίας, από την Αποστολική Διακονία.

ε) Για το προσωπικό του Ν.Ι.Ε.Ε., από το Ν.Ι.Ε.Ε.

2. Οι υπό πάνω ασφαλιστικές εισφορές, θα είναι ίσες με ποσοστό 15ο) και θα υπολογίζονται στο βασικό μισθό του μισθολογικού κλιμακίου που αντιστοιχεί στα χρόνια υπηρεσίας και στον Κλάδο που ανήκε ο υπάλληλος, όπως ο μισθός αυτός έχει διαμορφωθεί κατά την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης για τη διοικητική του αποκατάσταση.

Ειδικά για τους Ίεροψάλτες, η εισφορά του 15ο) θα υπολογίζεται στο 25 πλάσιο του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη, που ισχύει κατά την ημερομηνία έκδοσης της πράξης για τη διοικητική του αποκατάσταση.

3. Η απόδοση στο TAKE, των εισφορών αυτών, θα γίνεται από το Υπουργείο Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ή τον οικείο εργοδότη, εφάπαξ, μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών, από την κοινοποίηση της σχετικής απόφασης του TAKE, στην αρμόδια υπηρεσία του Υπ. Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ή τον οικείο εργοδότη του αποκαθιστάμενου».

Του κ. Ευαγγέλου Π. Λέκκου

ΘΕΜΑΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

όρίζονται με το άρθρο 6 της υπ' αρ. ΣΤ. 5)71)1.12.86 κοινής απόφασης των υπουργών Προεδρίας και Έθν. Παιδείας - Θρησκευμάτων (ΦΕΚ 834/3.12.86 τ. Β'). Η απόφαση εκδόθηκε σε εκτέλεση διατάξεως του άρθρου 10 του Ν. 1599)86 και προβλέπει ότι:

1. Η παρ. 1 του άρθρου 21 του Β.Δ. 13)1959 (ΦΕΚ 195), που όριζε τα άπαιτούμενα δικαιολογητικά για έγγραφη μαθητών στα εκκλησιαστικά γυμνάσια και λύκεια **α ν τ ι κ α θ ί σ τ α τ α ι** ως εξής:

«1. Μαθητές, που επιθυμούν να έγγραφουν στα εκκλησιαστικά γυμνάσια και λύκεια υποβάλλουν μαζί με την αίτησή τους τα παρακάτω δικαιολογητικά:

α) Τίτλο σπουδών με διαγωγή «κοσμιωτάτη».

β) Πιστοποιητικό περί της χρηστοθήειας και του πρὸς Ίερατεία ζήλου τους, το οποίο να έχει υπογράψει ο έφημεριος της ένορίας του και να είναι επικυρωμένο από τον οικείο Μητροπολίτη».

2. **Δ ι α τ η ρ ο ὦ ν τ α ι** σε ισχύ οι διατάξεις του άρθρου 9 του Π.Δ. 292)77 (ΦΕΚ 95 τ. Α') όπως αυτές συμπληρώθηκαν με το άρθρο 12 του Π.Δ. 1025)77 (ΦΕΚ 344 τ. Α'), που όρίζουν τα άπαιτούμενα δικαιολογητικά για διορισμό εκπαιδευτικού και διοικητικού προσωπικού στην Εκκλησιαστική Έκπαίδευση.

«ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΑΙ»

ο όρθόδοξος χριστιανικός Σύλλογος, που ίδρύθηκε το 1905, στη διάρκεια σεμνής τελετής έόρτασε —με κάποια καθυστέρηση— την 80ετηρίδα από την ίδρυσή του, «εὐλογία και παρουσία» του Μακ. Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφείμ. Το πρόγραμμα περιελάμβανε: Το άπολυτικό της Πεντηκοστής, στίχους εκ της Δοξολογίας, άλλους ύμνους, ειδικήν εὐχήν επί τη έπετειώ ίδρύσεως και καρποφόρου δράσεως του Συλλόγου, όμιλίες του Προέδρου κ. Ίωάννου Γρ. Τιμαγένους (έπιτ. Γεν. Έπιθ. Μ.Ε.) και του Μακ. Αρχιεπισκόπου, το άπολυτικό των Τριών Ίεραρχών, τον ύμνον του Συλλόγου και τη Φήμη του Μακαριωτάτου. Η έκδήλωση πραγματοποιήθηκε στην άνακαινισμένη αίθουσα τελετών του Συλλόγου (Μενάνδρου 4) την Κυριακή 1 Φεβρουαρίου.